

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA REGIONÁLNÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ EKONOMIKY

Rozvodovost v Moravskoslezském kraji po roce 1990

The Divorce Rate in the Moravian-Silesian Region since 1990

Student: Bc. Tomáš Kačmarčík

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Ivan Šotkovský, Ph.D.

Ostrava 2011

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracoval samostatně.

V Ostravě dne 29. dubna 2011

.....
jméno a příjmení studenta

Poděkování

Touto cestou bych chtěl poděkovat RNDr. Ivanu Šotkovskému, Ph.D. za cenné rady a připomínky, které přispěly k vypracování této diplomové práce.

Obsah

1 Úvod	6
2 Teorie, metodika a prostorové vymezení.....	8
2.1 Uzavírání manželství.....	8
2.2 Rozvodovost jako společenský a demografický jev	11
2.3 Zánik manželství podle zákona o rodině.....	12
2.4 Hlášení o rozvodu a jeho úskalí	16
2.5 Časové řady.....	19
2.6 Možnosti technického zpracování hromadných dat.....	23
2.7 Základní prostorové charakteristiky kraje.....	24
2.8 Klasifikace územních statistických jednotek	28
3 Vývoj rozvodovosti v Moravskoslezském kraji po r. 1990	30
3.1 Vývoj počtu návrhů na neplatnost manželství	30
3.2 Vývoj počtu rozvodů a sňatků v Moravskoslezském kraji	32
3.2 Vývoj počtu rozvodů a sňatků v Moravskoslezském kraji	32
3.3 Vývoj hrubé míry rozvodovosti	34
3.4 Vývoj indexu rozvodovosti.....	35
3.5 Vývoj rozvodovosti podle věku	36
3.6 Vývoj příčin rozvratu manželství.....	41
3.7 Vývoj rozvodovosti podle délky trvání manželství	42
3.7 Vývoj rozvodovosti podle délky trvání manželství	43
3.8 Vývoj rozvodovosti podle počtu dětí v manželství.....	44
4 Disparity rozvodovosti na úrovni LAU 1.....	47
4.1 Vývoj disparit okresů Moravskoslezského kraje z hlediska hrubé míry rozvodovosti	47
4.2 Vývoj disparit okresů Moravskoslezského kraje z hlediska indexu rozvodovosti	49
4.3 Vývoj příčiny „rozdíl povah názorů a zájmů“ na straně muže v okresech Moravskoslezského kraje	50
4.4 Vývoj disparit rozpadů dlouhodobých manželství v okresech Moravskoslezského kraje. ..	51

5 Závěr	53
Seznam použité literatury	57
Seznam zkratek	59
Seznam obrázků.....	60
Seznam tabulek	59
Přílohy	

1 Úvod

Lidé jsou v současné době často uspěchaní, rozvíjejí svou kariéru na úkor rodinného života. Otcové rodin často chodí domů z práce pozdě za tmy a odcizují se tak nejen svým dětem, ale i svým manželkám. Odcizení od blízkých vede často k depresím jak muže, tak ženy. Při prvních větších obtížích ve společném životě přicházejí rozpory mezi manžely a poté k rozvodovým řízením.

O rozvodech vládou obecně dva protichůdné názory. Jeden, tradiční, je odsuzuje jako negativní, společensky škodlivý jev, jenž je třeba v zájmu společnosti potlačit na minimum. Druhý, moderní názor, na rozvody pohlíží shovívavě jako na čistě soukromou záležitost samotných manželů, kterým je třeba umožnit rozvod bez zbytečných průtahů. Bez výhrad však nelze dát za pravdu ani jednomu ani druhému názoru. Problém tradičního názoru spočívá v tom, že odsuzuje i rozvody, které jsou výsledkem hlubokého, subjektivně neodstranitelného zvratu a moderní názor zase chrání i rozvody lehkomyšlné a sobecky bezohledné. Rozvody vzhledem k jejich individuální pestrosti nemůžeme zevšeobecnit. Rozvody tedy nelze obecně odsuzovat ani schvalovat. Odpovědný soud je možno pronést jen o konkrétním případě, a to ještě po výsledku obou manželů a po všestranném zvážení všech okolností.

Rozvod je často považován za nejúčinnější lék proti zklamání v manželství, který současně otevírá cestu ke šťastnému životu ať už bez manželství nebo s jiným, „lepším“ partnerem. Jenže rozvod není lék. Ve skutečnosti je to spíše chirurgický zákrok, jehož jizvy se tak snad nezacelí. Někdy má dokonce za následek částečnou osobnostní invaliditu po celý život. Zvláště tehdy, když se ukáže, že byl rozvod předčasný a ukvapený. A to už se pak většinou nedá napravit.

Cílem této diplomové práce je odhalení trendů rozvodovosti v Moravskoslezském kraji po roce 1990. Zkoumaná je rovněž samotná metodika sledování rozvodovosti a disparity uvnitř kraje na úrovni okresů.

Diplomová práce je členěna do pěti kapitol. První kapitolu tvoří úvod. Druhá kapitola objasňuje základní pojmy a metodiku zkoumání rozvodovosti a také sňatečnosti. Dále jsou zde uvedeny základní teoretické informace o metodě zvané teorie časových řad a prostorové charakteristiky Moravskoslezského kraje a jeho okresů včetně klasifikace územních statistických jednotek v České republice.

Třetí kapitola se zabývá analýzou rozvodovosti Moravskoslezského kraje podle vybraných ukazatelů rozvodovosti, které jsou zpracovány pomocí metody statistické analýzy zvané teorie časových řad. Skutečnosti dosavadního vývoje jsou vysvětleny z grafů a trendových funkcí, které jsou sestaveny pomocí analytického a statistického softwaru SPSS na základě získaných dat z Českého statistického úřadu.

Ve čtvrté kapitole jsou analyzovány disparity Moravskoslezského kraje na úrovni okresů z hlediska nejvýznamnějších ukazatelů rozvodovosti.

V závěru jsou shrnuty výsledky a poznatky plynoucí z této diplomové práce.

2 Teorie, metodika a prostorové vymezení

V této kapitole jsou vymezeny základní pojmy a metody zkoumání rozvodovosti a také sňatečnosti, protože se rozvody týkají pouze uzavřených manželství. V posledních letech se odhaduje významný nárůst párů, které upřednostňují nesezdané soužití, avšak jejich počet a rozvodovost nelze statisticky zkoumat.

Zdrojem statistického zkoumání rozvodovosti jsou hlášení o rozvodu, které bych chtěl v této kapitole představit a poukázat na jeho nedostatky a naznačit případnou inovaci.

Kapitola rovněž zmiňuje teorii časových řad, která se používá pro analýzu v mnoha oborech vědeckého zájmu, mimo jiné také pro zkoumání rozvodovosti.

Dále jsou zde uvedeny základní prostorové a demografické charakteristiky Moravskoslezského kraje a jeho okresů, resp. regionů, které jsou předmětem zkoumání v následujících kapitolách.

2.1 Uzavírání manželství

Sňatek je jednorázový formální akt, kterým společnost dává souhlas se vznikem manželství a se založením rodiny. Sňatek mění rodinný stav zúčastněných a zasahuje i do struktury jejich původních rodin. Je důležitou demografickou událostí a jedním z nejdůležitějších mezníků rodinného a životního cyklu. Demografie sleduje sňatky jako hromadný jev s určitou četností výskytu v určité populaci.

Sňatečnost je zakládání manželství na základě zákonem daných podmínek, sledované jako hromadný demografický jev. Sňatek je chápán jako demografická událost opakovatelného charakteru, která, na rozdíl od narození a úmrtí, nemusí nastat u všech příslušníků zkoumané populace. Limitujícími faktory uzavírání sňatků bývá minimální sňatkový věk, rodinný stav a

určitý stupeň pokrevnosti. Sňatkuschopné obyvatelstvo je soubor osob, které splňují podmínky k uzavření sňatku, dané v určité společnosti. Rozsah a struktura tohoto souboru závisí na celkovém populačním vývoji i úrovni jednotlivých komponent demografické reprodukce, konkrétně úmrtnosti, porodnosti a rozvodovosti. (Maříková a kol., 1998).

Podle zákona o rodině¹ se manželství uzavírá svobodným a úplným souhlasným prohlášením muže a ženy o tom, že spolu vstupují do manželství učiněným před obecním úřadem pověřeným vést matriky, popřípadě úřadem, který plní jeho funkci, nebo před orgánem církve nebo náboženské společnosti, oprávněné k tomu zvláštním předpisem. Manželství nemůže uzavřít nezletilý. Výjimečně, jestliže to je v souladu se společenským účelem manželství, může soud z důležitých důvodů povolit uzavření manželství nezletilému staršímu než šestnáct let. Bez tohoto povolení je manželství neplatné a soud vysloví neplatnost i bez návrhu.

Údaje o sňatcích se statisticky zjišťují na základě hlášení o uzavření manželství, které je uvedené v příloze č. 1. Tento formulář obsahuje datum uzavření manželství, název okresu a příslušného obecního úřadu a také pořadové číslo, které vyplňuje ČSÚ.

Do hlášení o uzavření manželství se zapisuje jméno, příjmení a rodné číslo ženicha a nevěsty. Je zde možno také zapsat údaje o nejvyšším dosaženém vzdělání novomanželů, tyto údaje jsou však dobrovolné. Dále se zde zapisují údaje o trvalém bydlišti a pořadí manželství muže a ženy. U rozvedených a ovdovělých osob se uvádí datum rozvodu nebo ovdovění.

Při hodnocení úrovně sňatečnosti se vychází buď z registrovaných událostí (počty sňatků, počty svobodných osob) nebo z tzv. tabulkových událostí (tabulky sňatečnosti). Nejjednodušším ukazatelem intenzity sňatečnosti je hrubá míra sňatečnosti (hms), která udává počet sňatků (S) na 1 000 obyvatel středního stavu (P) v ročním vymezení.

¹ Zákon č. 94/1963 Sb.

$${}_t hms = \frac{{}_t S}{{}_t P} \cdot 1000 \quad (2.1)$$

Pro detailnější analýzy procesu sňatečnosti se používají míry, které se zaměřují na posouzení rodinného stavu, věku a pohlaví. Jedním z těchto ukazatelů je míra sňatečnosti svobodných ve věku x , která je dána poměrem počtu prvních sňatků v příslušném věku x (${}_t S_x^s$) ku střednímu stavu svobodných ve věku x (${}_t P_x^s$).

$${}_t S_x^s = \frac{{}_t S_x^s}{{}_t P_x^s} \quad (2.2)$$

Specifické míry sňatečnosti mohou dále analyzovat tento proces podle uzavírání sňatku žen svobodných, ovdovělých, rozvedených, popř. ve vztahu k pořadí vstupu do manželství u obou posledně zmíněných stavů ženské populace. Stejným způsobem je možné zpracovávat tento jev u mužů.

Redukovaná míra sňatečnosti ve věku x je definována jako poměr sňatků svobodných ve věku x ke střednímu stavu celé populace ve věku x .

$${}_t S_x^r = \frac{{}_t S_x^s}{{}_t P_x} \quad (2.3)$$

Tento demografický ukazatel se liší od předchozího tím, že nezohledňuje rodinný stav u středního stavu obyvatelstva.

2.2 Rozvodovost jako společenský a demografický jev

Rozvodovost je společenský a demografický jev hromadného charakteru odvozený od rozvodu jako demografické události. Sledování rozvodovosti stejně jako sledování sňatečnosti má v demografii podpůrný význam pro studium porodnosti. Rozvodovost je sama o sobě významným sociálním jevem, který indikuje stabilitu rodiny i přeměnu určitých tradičních vzorů chování, morálních kritérií, ekonomických motivací apod. S růstem rozvodovosti narůstají většinou sociální problémy společnosti spojené s výchovou dětí, ale i se zaměstnaností žen (samopečovatele) apod.

Rozvod je většinou chápán jako právní zrušení manželství, jemuž předchází jeho reálný rozpad. Ale ani rozpad manželství za života obou partnerů nemusí být spojen s právním aktem. V řadě kultur končí manželství prostým, společností nekontrolovatelným, nevidovaným a nesankcionovaným rozchodem partnerů. Rozvod představuje důležitou demografickou událost, která stejně jako sňatek úzce souvisí s rozením dětí a je evidována a analyzována jako hromadný jev rozvodovost. Počet statisticky zjistitelných rozvedených manželství je však vždy nižší než počet rozpadlých manželství, neboť nejsou podchycena manželství právně existující, ale de facto zaniklá. Zejména pak při mezinárodním srovnání je třeba vycházet z toho, že údaje o rozvodech jsou relativně málo srovnatelné. V každé zemi platí poněkud jiná legislativa, která prošla rozdílným historickým vývojem a rozvod více nebo méně usnadňuje. Zatímco ještě ve značném počtu států se při rozvodu zjišťuje míra zavinění a vinný partner je sankcionován, tak na druhé straně jsou země, kde je rozvod velice snadnou záležitostí a je proveden bez průtahů po vzájemné dohodě obou partnerů. Při mezinárodním srovnávání je tudíž nutné brát v úvahu právní řád dané země; výše rozvodovosti závisí pak také na postojích obyvatelstva k této problematice. Náhlé změny v úrovni rozvodovosti obvykle souvisejí se změnami rozvodového zákona. Změna legislativy je povětšinou vynucena předchozím rostoucím počtem rozvodů, nicméně aktualizace zákona nemá příliš významný vliv na změnu celkového vývoje. Přijetí nových opatření usnadňujících rozvod umožní legálně zrušit tzv. mrtvá manželství a potom dochází k výraznějšímu vzestupu hladiny rozvodovosti. (Maříková a kol., 1998).

2.3 Zánik manželství podle zákona o rodině

Podle zákona o rodině² může manželství zaniknout smrtí nebo prohlášením jednoho manžela za mrtvého. Byl-li manžel prohlášen za mrtvého, manželství zaniká dnem, kdy rozhodnutí o tom nabude právní moci. Soud může manželství na návrh některého z manželů rozvést, jestliže je manželství tak hluboce a trvale rozvráceno, že nelze očekávat obnovení manželského soužití; bere přitom v úvahu příčiny rozvratu manželství. Mají-li manželé nezletilé děti, nemůže být manželství rozvedeno, bylo-li by to v rozporu se zájmem těchto dětí, daným zvláštními důvody.

V případě, že manželství trvalo alespoň jeden rok, manželé spolu nejméně šest měsíců nežijí a k návrhu na rozvod se druhý manžel připojí, má se za to, že podmínky stanovené zákonem jsou splněny.

Soud nezjišťuje příčiny rozvratu a manželství rozvede, jsou-li předloženy písemné smlouvy s úředně ověřenými podpisy účastníků upravující pro dobu po tomto rozvodu vypořádání vzájemných majetkových vztahů, práva a povinnosti společného bydlení a případnou vyživovací povinnost a pravomocné rozhodnutí soudu o schválení dohody o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu.

Návrhu na rozvod, s nímž nesouhlasí manžel, který se na rozvratu manželství porušením manželských povinností převážně nepodílel a jemuž by byla rozvodem způsobena zvlášť závažná újma, soud nevyhoví, pokud mimořádné okolnosti svědčí ve prospěch zachování manželství. Soud však manželství rozvede v případě, že manželé spolu nežijí po dobu delší než tři roky.

Manželství nelze rozvést, dokud nenabude právní moci rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu. Před rozhodnutím, kterým se rozvádí manželství rodičů nezletilého dítěte, upraví soud jejich práva a povinnosti k dítěti pro dobu po rozvodu, zejména určí, komu bude dítě svěřeno do výchovy a jak má každý z rodičů přispívat na jeho výživu.

Pro zkoumání rozvodovosti se používá řada ukazatelů. Nejjednodušším ukazatelem, který vysvětluje skutečnosti vývoje rozvodovosti je hrubá míra rozvodovosti. Hrubé míry rozvodovosti jsou počítány stejně jako ostatní obecné míry, tj. na 1000 osob středního stavu obyvatelstva. Hrubá míra rozvodovosti, stručněji ale méně přesně nazývaná rozvodovost, měří výskyt rozvodů v obyvatelstvu nebo ve skupině obyvatelstva. Výraz míra rozvodovosti obvykle znamená obecnou míru celkové rozvodovosti neboli přesněji roční obecnou míru celkové rozvodovosti.

Hrubé míry rozvodovosti (*hmro*) se získávají jako podíly ročního počtu rozvedených manželství (*R*) na 1 000 obyvatel středního stavu (*P*).

$${}_t hmro = \frac{{}_t R}{{}_t P} \cdot 1000$$

(2.4)

Odděleně je možno zkoumat mužskou a ženskou rozvodovost, která vykazuje často podstatné rozdíly. Rozvodovost je možné zkoumat podle pořadí rozvodu. Specifická rozvodovost podle věku je vypočítávána zásadně pro každé pohlaví odděleně, případně pro různé kategorie osob. Vypočítává se také průměrný věk rozvádějících manželů podle pohlaví nebo podle kategorií rozvádějících se manželů.

Doplňkový ukazatel k obecným mírám rozvodovosti je index rozvodovosti (*ir*), vypočítávaný z poměru počtu rozvodů (*R*) a počtu sňatků (*S*). Tento ukazatel je jednoduchý, zdánlivě srozumitelný, ale v řadě souvislostí sporný.

$${}_t ir = \frac{{}_t R}{{}_t S} \cdot 100$$

(2.5)

Na první pohled index rozvodovosti plasticky zobrazuje proces rozvodovosti tím, že udává podíl manželství (určený počtem sňatků), která končí rozvodem. Ve skutečnosti ovšem tomu tak není protože porovnáváním rozvodů a sňatků z jednoho kalendářního roku srovnáváme

² Zákon č. 94/1963 Sb.

nesrovnatelné. Rozvody v určitém kalendářním roce patří ke sňatkům, uzavřeným před několika lety, bylo by tedy zapotřebí při výpočtu porovnávat rozvody v roce s váženým průměrem počtu sňatků z předchozích let.

Index rozvodovosti charakterizuje skutečnou úroveň rozvodovosti jen tehdy, když nedochází k dynamickým změnám sňatečnosti. Pokud míra sňatečnosti klesá a rozvodovost zůstává na stálé úrovni, pak index rozvodovosti ukazuje přirozeně vyšší výsledky než odpovídá skutečnosti. Pokud míra sňatečnosti naopak stoupá a rozvodovost zůstává opět na stálé úrovni, pak index rozvodovosti ukazuje přirozeně naopak nižší výsledky než odpovídá skutečnosti.

V podrobnějším členění se sleduje míra rozvodovosti manželství podle věku (r_x^m), která je definována jako poměr počtu rozvodů ve věku x (R_x) ke střednímu stavu ženatých mužů. Resp. vdaných žen ve věku x ($P^{m,že}$, $P^{ž,vd}$):

$$r_x^m = \frac{R_x}{P_x^{m,že}} \cdot 1000 \quad (2.6)$$

Podobný ukazatel, který nevychází z analýzy věkové struktury se jmenuje míra rozvodovosti manželství (mrm):

$${}_t mrm = \frac{{}_t R}{{}_t P^{ž,vd}} \quad (2.7)$$

Pro demografii je hodnotná analýza rozvodovosti podle sňatkových kohort. Tento přístup analýzy rozvodovosti studuje proces zániku manželství rozvedem uzavřených v určitém období (tzv. sňatkové kohorty) v závislosti na době trvání manželství. Uvažuje přitom i vliv dalších

sociálních faktorů, např. dětí, sociálního a profesního postavení, průběhu ekonomické aktivity (u žen), vazby na lokalitu bydliště apod.

Vztahujeme-li počet rozvodů při dané délce manželství (zR_x) k počtu sňatků odpovídající sňatkové kohorty (zS), získáme tak redukovanou míru rozvodovosti (r_x^r):

$${}_t r_x^r = \frac{{}^z R_x}{{}_t S} \cdot 100 \quad (2.8)$$

V tomto případě platí, že sledovaná generace z (sňatková) je určena rozdílem mezi kalendářním rokem našeho zkoumání a věkovou vzdáleností od uzavření manželství ($z = t - x$). (Šotkovský, 1996).

2.4 Hlášení o rozvodu a jeho úskalí

V demografické statistice ČR je za rozvod považován zánik manželství, o kterém zaslal soud hlášení o rozvodu obyvatel příslušnému krajskému soudu a o kterém je ve statistickém hlášení konstatováno, že manželství bylo rozvedeno. Zdroje dat pocházejí z hlášení o rozvodu, v nich jsou uvedeny údaje o průběhu a výsledku rozvodového řízení a osobní údaje manželů v rozsahu stanoveném zákonem č 81/1995 sb., o státní statistické službě.

Hlášení o rozvodu, uvedené příloze č.1, sleduje počet zániků manželství, o kterých zaslala zpravodajská jednotka (soud) Českému statistickému úřadu statistické hlášení o rozvodu. Do roku 2006 přitom podléhala hlášení všechna rozvodová řízení, i ta, která neskončila rozvodem manželství. Rozvodová statistika zachycuje také věk, vzdělání, státní občanství manželů, počet nezletilých dětí, datum uzavření sňatku či pořadí rozvodu. V případě územního členění jsou rozvody tříděny podle posledního společného trvalého bydliště manželů. Z hlediska časového určení byly až do roku 2006 rozvody tříděny podle data odeslání hlášení o rozvodu, od roku 2007 je určující datum nabytí právní moci rozvodu manželství. (www.czso.cz).

V hlášení o rozvodu se uvádí všechny podrobné informace o průběhu soudního řízení. Je zde uvedena spisová značka, pořadové číslo hlášení a číslo soudu. Dále se zde zapisuje datum odeslání žádosti a druh návrhu na neplatnost manželství. Sleduje se, zda návrh na neplatnost manželství podal muž nebo žena. Možným důvodem návrhu žádosti je dvojí manželství, příbuzenství, nedostatek věku a duševní porucha. Do hlášení o rozvodu se dále uvádí počet jednání a údaje o výsledku řízení. Pokud bylo manželství rozvedeno, uvádí se, zda k tomu tak došlo proti návrhu muže, proti návrhu ženy, za souhlasu obou nebo v situaci kdy manžel, resp. manželka byl(a) v zahraničí. V případě, kdy manželství rozvedeno nebylo, tak se sleduje, zda byl návrh zamítnut, vzat zpět, řízení zaniklo po přerušení, byla vyslovena neplatnost manželství nebo k zamítnutí došlo jinak.

Důvodem zamítnutí manželství může být lehkomyšlný poměr k manželství, zájem nezletilých, krátké nezávazné narušení, odstranění narušujících příčin nebo jiný důvod. Odvolání může podat navrhovatel, odpůrce nebo oba. Výsledek odvolání může být buď potvrzen, změněn, vzat zpět nebo je uveden jiný výsledek. Do hlášení o rozvodu se dále uvádí datum uzavření manželství, počet žijících nezletilých dětí a poslední společné trvalé bydliště manželů. V případě, že soudní řízení skončilo rozvodem manželství, tak se vypisuje datum narození, státní občanství, pořadí rozvodu a nejvyšší dosažené vzdělání muže a ženy.

Příčina rozvratu manželství se sleduje na straně muže i ženy, přičemž pro nepřipustný souběh příčin u muže a ženy se uvádí kód 0. Příčinou rozvratu manželství může být neuvážený sňatek, alkoholismus, nevěra, nezáměr o rodinu, zlé nakládání nebo odsouzení pro trestný čin, rozdíl povah, názorů a zájmů, zdravotní důvody, sexuální neshody nebo ostatní příčiny.

V posledních letech se stále více mluví o problému drogové závislosti a gamblerství, přijde mi tedy překvapivé, že se tyto problematiky nesledují jako příčina rozvratu manželství v hlášení o rozvodu. Alkoholismus v České republice už přitom dávno není jediná závislost neslučitelná s fungujícím manželstvím.

Současné třídění příčin rozvratu manželství je tedy neúplné a v případě příčiny „rozdíl povah, názorů a zájmů“ je i nelogické, protože se jedná o spojení v podstatě zcela odlišných příčin. Rozdíl povah, názorů a zájmů – lépe řečeno povahové neshody, názorové neshody a neshody z odlišných zálib a zájmů by totiž byly schopny samostatné existence. Jeden důvod tedy nemusí být provázen druhým důvodem. Spojení těchto příčin by bylo vhodné jen tehdy, kdyby byla zavedena ještě další analogická spojení v jeden důvod, jako např. „rozdíly povah a nevěra“ nebo „rozdíly zájmů a alkoholismus“. Užívání termínu „rozdíl povah, názorů a zájmů“ je nepřesné, neshody totiž vznikají také ze stejných povah a z totožných zájmů. Tedy jak z povah shodně prudkých a neovladatelných, tak i z povah příliš klidných, když manželé začnou za čas postrádat potřebné napětí, které udržuje vzájemný zájem o partnera na úrovni nezbytné pro zachování zájmu o manželství. Stejně tak existuje mnoho rozvratů při shodných zájmech, ať už pro přílišnou zaujatost, nebo pro změnu možnosti se jim v manželství věnovat.

V hlášení o rozvodu se také uvádí nevěra jako příčina rozpadu manželství, což je rovněž nepřesné. Dnešní společnost je k nevěrám poměrně shovívavá a trvalá věrnost je považována spíš za výjimku. Nevěra bývá málokdy příčinou, ve většině případů je až následkem jiných příčin vedoucích k odcizení. Příčiny nevěry mohou být různé – osamělost, odcizení z rozvrácených vztahů, útěk ze všednosti manželství a hledání něčeho nového.

Nevěra sama o sobě není důvodem k rozvodu, i když bývá často uváděná v návrzích o rozvod, musí se projevit ještě v neodčinitelných následcích na obsahu soužití v konkrétním manželství. Jinak nejde manželství rozvést.

Roztřídění příčin rozvodů tak, jak je známe ze statistiky tedy není optimální. František Pávek ve své knize *Rozvody očima soudce* uvádí alternativní rozdělení příčin, ke kterému došel po mnoha letech praxe rozvodového soudce. Příčiny by rozdělil do těchto pěti hlavních skupin:

1. pro dodatečné poznání, že od samého počátku nešlo o skutečnou lásku
2. pro ztrátu lásky
3. pro deformaci lásky
4. pro znemožnění lidsky důstojného života v manželství
5. pro tzv. komplex „knihy stížností“

První skupina je typická pro lehkomyšlně uzavřená manželství a pro sňatky, k nimž došlo pod tlakem nejrůznějších, zejména vnějších okolností (sňatky nezletilých, krátká známost, sňatky z důvodu nechtěného těhotenství apod.).

Druhá skupina obsahuje nejrůznější příčiny, které jsou uváděné v běžné rozvodové statistice. Patří sem jak mladá manželství, v nichž má důležitou úlohu ztráta iluzí a nezkušenost, tak manželství střední, v nichž nastalo zevšednění, protože se zúžila náplň společného života, který se omezil na pouhé plnění povinností, bez iniciativy a hledání nových pojmů.

Třetí skupina je reprezentována případy nadměrné žárlivosti nebo ze zkresleného pojetí lásky jako vlastnictví jejího objektu.

Čtvrtá skupina obsahuje zejména okrajové případy sobectví, hrubost a opilství. Já bych tuto skupinu doplnil o případy týkající se drogové závislosti a gamblerství.

Pátá skupina se týká moderní a nejpočetnější příčiny - rozdíly povah a zájmů, kterou František Pávek nazývá „komplexem stížností“. Návrhy na rozvod z těchto důvodů přirovnává ke knize stížností v samoobsluze. „Chci ananasový kompot. Nikoli hroznový či švestkový. Já chci ananasový a když ho nemáte, tak mi podejte knihu stížností.“ Lidé často zapomínají, že v samoobsluze svého druhu nejsou jen zákazníci s právem poroučet, ale že jsou současně eticky i hmotně odpovědnými vedoucími. Podobně jako zákazníci v samoobsluze by měli manželé vědět, co je na skladě stále a co lze získat jen někdy za určitých optimálních podmínek a nechtít nemožné, protože i tak se dá dobře žít. K tomuto poznání bohužel mnozí dospívají až po letech marně uplynulých od zbytečného rozpadu manželství.

Alternativní rozřídění příčin podle Františka Pávka se mi líbí mnohem víc než to, které je uvedeno v hlášení o rozvodu, protože je logičtější, přesnější a úplnější. Je však otázkou, zda by soudci dokázali tyto příčiny rozpoznat. Proces rozvodového řízení by tak zřejmě byl delší, protože by se musel důkladně zkoumat celý průběh manželství.

2.5 Časové řady

Mnohé informace jsou k dispozici ve formě chronologicky uspořádaných údajů. Jinými slovy, tyto údaje jsou zachyceny ve formě časových řad.

Časovou řadou rozumíme posloupnost věcně a prostorově srovnatelných pozorování, která jsou jednoznačně uspořádána z hlediska času. (Hindls, 1997).

Nejčastěji se rozlišují tyto časové řady:

- podle časového hlediska rozhodného pro zjišťování údajů se rozlišují časové řady intervalových ukazatelů a časové řady okamžikových, někdy též stavových ukazatelů,
- podle periodicity sledování na časové řady roční a na časové řady krátkodobé, kde jsou údaje zaznamenávány ve čtvrtletních, měsíčních, týdenních a jiných periodách,
- podle způsobu vyjádření ukazatelů na časové řady naturálních ukazatelů a na časové řady peněžních ukazatelů.

Intervalovou časovou řadou se rozumí řada intervalového ukazatele, tj. ukazatele, jehož velikost závisí na délce intervalu, za který je sledován. Pro ukazatele tohoto typu je možné bez problémů tvořit součty. Z povahy intervalových ukazatelů vyplývá, že se mají vztahovat ke stejně dlouhým intervalům, protože v opačném případě by šlo o srovnání zkreslené s nízkou vypovídací schopností. Tento problém je typický pro krátkodobé časové řady. (Hindls, 1997).

Časové řady ukazatelů okamžikových jsou sestavovány z ukazatelů, které se vztahují vždy k určitému konkrétnímu okamžiku. Protože součet pořízený z několika za sebou jdoucích hodnot okamžikových ukazatelů nedává (na rozdíl od intervalových ukazatelů) reálný smysl, průměrují se časové řady okamžikových ukazatelů odlišně, a to pomocí charakteristiky zvané chronologický průměr.

Z definice intervalových časových řad plyne, že pro srovnatelnost jejich hodnot je vhodné, aby se vztahovaly ke stejně dlouhým intervalům. Hodnoty intervalových časových řad vztahující se k různě dlouhým časovým intervalům jsou obtížně srovnatelné. Tato situace nastává často u krátkodobých časových řad u krátkodobých časových řad. Časové řady se dále dělí na dlouhodobé a krátkodobé. Hodnoty dlouhodobých časových řad jsou sledovány v ročních či delších časových úsecích. Hodnoty krátkodobých časových řad jsou sledovány v úsecích kratších než jeden rok.

Jedním ze základních prostředků prezentace časových řad je jejich graf. Nejčastěji se graficky znázorňují původní hodnoty časové řady, často se ale zobrazují kumulativní časové řady, které vznikají postupným načítáním jednotlivých hodnot. U okamžikových časových řad nemají smysl, neboť velikost jejich hodnot nezávisí na daném časovém intervalu.

Prvotní informace pro analýzu časových řad lze získat ze spojnicových grafů, jejichž princip spočívá v zakreslení jednotlivých hodnot časové řady do souřadných os, na kterých jsou vyznačeny příslušné stupnice. Na horizontální osu se vynáší časová proměnná a na osu vertikální hodnoty časové řady nebo jejich funkce. Do grafu je možno zakreslit i více časových řad. V případě, že zobrazujeme dvě časové řady lišící se měřítkem, můžeme použít kromě levé i pravou vertikální osu.

Trendem rozumíme dlouhodobou tendenci ve vývoji hodnot analyzovaného ukazatele. Trend může být rostoucí, klesající nebo někdy mohou hodnoty ukazatele dané časové řady v průběhu sledovaného období kolísat kolem určité úrovně, potom se jedná o časovou řadu s konstantním trendem. Časová řada má vždy trend.

Sezónní složka je pravidelně se opakující odchylka od trendové složky, přičemž tato odchylka se objevuje s periodicitou kratší než jeden rok nebo rovnou právě jednomu roku. Příčiny sezónního kolísání mohou být různé.

Cyklickou složkou rozumíme kolísání okolo trendu v důsledku dlouhodobého vývoje s délkou vlny delší než jeden rok. V této souvislosti se mluví např. o cyklech demografických, inovačních apod. Někdy nebývá cyklická složka považována za samostatnou složku časové řady, ale je zahrnována pod složku trendovou jako její část (tzv. střednědobý trend, tj. střednědobá tendence vývoje, která má často oscilační charakter s neznámou, zpravidla proměnlivou periodou).

Náhodná složka je ta část časové řady, která zbývá po eliminaci trendu, sezónní a cyklické složky. V ideálním případě lze počítat s tím, že jejím zdrojem jsou drobné a v jednotlivostech nepostížitelné příčiny.

Mezi jednoduché charakteristiky se zařazují difference různého řádu, tempa a průměrná tempa růstu, průměry hodnot časové řady aj. Tyto údaje spolu s vizuální analýzou grafu studovaného procesu umožňují rychle získat orientační představu o charakteru procesu, který tato řada reprezentuje.

1. difference – meziroční přírůstky, případně úbytky

$$\Delta_1 = y_t - y_{t-1}, t = 2, 3, \dots, n$$

(2.9)

První difference charakterizují absolutní přírůstek nebo úbytek zkoumaného ukazatele v určitém okamžiku (období) proti okamžiku (období) bezprostředně předcházejícímu. Prvních absolutních diferencí je $n-1$.

2. difference

$$\Delta_2 = \Delta_1 - \Delta_{1-1}, t = 3, 4, \dots, n$$

(2.10)

Druhé absolutní difference charakterizují absolutní zrychlení, respektive zpomalení vývoje ve zkoumané časové řadě. Udávají, o kolik byl následující přírůstek větší, respektive menší než předcházející.

Tempo růstu charakterizuje relativní postupnou rychlost změn hodnot v časové řadě. Vyjadřuje se v procentech.

$$k_t = \frac{y_t - y_{t-1}}{y_{t-1}}, t = 2, 3, \dots, n$$

(2.11)

Průměrné tempo růstu

$$\bar{k} = (k_2 \cdot k_3 \cdot \dots \cdot k_n)^{\frac{1}{n-1}} \quad (2.12)$$

2.6 Možnosti technického zpracování hromadných dat

Pro zpracování hromadných dat se nejčastěji využívá tabulkový software Microsoft Excel od firmy Microsoft, který má na trhu dominantní postavení od roku 1993. Jeho hlavním konkurentem je Calc, který je součástí balíku kancelářských aplikací Open Office.org.

Program Excel má nekvalitní analytické nástroje. Například histogram, objevující se na prvních stránkách skript statistiky, nezvládá korektně ani novodobý Excel 2007. Objekt samotný se v něm špatně překresluje a hranice tříd se zobrazují stále jako jejich středy. celá statistika pak často působí nedůvěryhodně. (www.excelplus.net).

Pro statistické účely je tedy vhodnější použít např. nadstavbu Offset Statistic nebo software IBM SPSS Statistics od firmy SPSS, který umožňuje porozumět elementární struktuře dat a formulovat hypotézy pro další testování. Následně pak uživatel získá množství procedur, které pomáhají vyjasnit vztahy mezi proměnnými, identifikovat trendy a predikovat. IBM SPSS Statistics dovoluje rychle přejímat, upravovat a analyzovat velké objemy dat, včetně dat z výzkumu, podnikových databází nebo dat získaných nákupem či stažením z internetu.

Oproti jiným nástrojům analýzy dat je systém IBM SPSS Statistics pro uživatele výrazně jednodušší, náklady spojené s užíváním jsou celkově nižší, než u jiných podobných nástrojů, ale především podporuje celý analytický proces ve všech jeho fázích - plánování, sběr dat, analýzy, reportování i předávání výsledků. (www.spss.cz).

2.7 Základní prostorové charakteristiky kraje

Moravskoslezský kraj (MSK) leží z větší části v Českém Slezsku, zbývající část zabírá sever Moravy. Na jihu sousedí se Zlínským krajem, na západě s Olomouckým krajem, na severu s polskými vojvodstvími Opolským a Slezským, na jihovýchodě s Žilinským krajem na Slovensku. Na území kraje se nacházejí čtyři euroregiony – Beskydy, Praděd, Silesia a Těšínské Slezsko.

Území kraje je vymezeno územími okresů Bruntál, Opava, Nový Jičín, Frýdek-Místek, Karviná a Ostrava-město. Celková výměra kraje je 5 426 km² a tvoří 7,0 % území celé České republiky a řadí se tak na 6. místo mezi všemi kraji. Více než polovinu území kraje zaujímá zemědělská půda, na dalších více než 35 % se rozprostírají lesní pozemky (především v horských oblastech Jeseníků a Beskyd).

V Moravskoslezském kraji žilo k 31.12. 2009 více než 1 247 tisíc osob. Trvalý pokles stavu obyvatel kraje se podařilo v roce 2007 a následujícím roce 2008 zastavit, rok 2009 však v tomto pozitivním trendu nepokračoval. Stav obyvatel kraje v minulém roce poklesl díky mimořádně vysokému migračnímu saldu o 2 882 obyvatel. V pořadí podle celkového počtu obyvatel tak kraj klesl hned o dvě místa za Prahu a Středočeský kraj. Díky mimořádně vysokému migračnímu úbytku „přišel kraj o jednu středně velkou obec“. Již od roku 2003 se postupně snižovalo saldo vystěhovalých a přistěhovalých osob do kraje. V roce 2009 se však situace, jistě poznamenaná vrcholící hospodářskou krizí, výrazně změnila a migrační saldo vedlo k historicky největšímu úbytku obyvatel - pokles meziročně o 2875 osob. (ČSÚ).

MSK se svými 299 obcemi patří k regionům s nejmenším počtem sídel. Tomu odpovídá i hustota osídlení 230 obyvatel na km². V obcích do 499 obyvatel bydlí jen necelé 2 % obyvatel, v obcích od 500 do 4 999 obyvatel okolo 24 % obyvatel, v obcích od 5 000 do 19 999 obyvatel žije přes 13 % občanů kraje. Většina obyvatel kraje (více než 61 %), což je v rámci ČR výjimečné, žije ve městech nad 20 tisíc obyvatel. V krajské metropoli Ostravě žije přes 307 tis. obyvatel, tj. zhruba čtvrtina obyvatel kraje. Dalšími velkými městy s počtem obyvatel nad 50 tisíc jsou Havířov, Karviná, Frýdek-Místek a Opava.

Graf 2.1: Mapa Moravskoslezského kraje.

Zdroj: <http://www.risy.cz/index.php?pid=202&omid=6803&kraj=8>

Od počátku devadesátých let dochází k podstatnému zlepšení stavu životního prostředí vlivem poklesu průmyslové výroby, používání šetrnějších technologií a značným investicím do ekologických opatření. I přes tato uvedená zlepšení patří kraj nadále mezi oblasti s nejvíce poškozeným životním prostředím v České republice a v některých parametrech i v celé Evropě. Vysoká koncentrace těžkého průmyslu je dlouhodobě příčinou silného znečištěné ovzduší. Ve znečištění rakovinotvorným benzopyrenem patří podle měření Českého hydrometeorologického ústavu k nejzamořenějším oblastem České republiky. Také koncentrace prachových částic jsou v ostravském ovzduší nejvyšší v zemi. V roce 2005 překračovalo znečištění prachem přípustný denní limit po 160 dní roku.

Přírodní charakter a odlišný ekonomický vývoj se podílejí na rozdílech v kvalitě životního prostředí jednotlivých oblastí kraje. Nejzávažnější dopady na životní prostředí se koncentrují do střední a severovýchodní části kraje (Ostravsko, Karvinsko a Třinecko). Na druhé straně jsou součástí Moravskoslezského kraje také místa s významnými a cennými přírodními zvláštnostmi, jež jsou chráněny v rámci 3 chráněných krajinných oblastí – Beskydy (rozlohou 1 160 km² vč. zlínské části největší CHKO v ČR), Jeseníky a Poodří – a 131 maloplošných chráněných území.

Příhraniční charakter kraje poskytuje možnosti efektivní spolupráce ve výrobní oblasti, rozvoji infrastruktury, ochrany životního prostředí, kulturně-vzdělávací činnosti a především turistického ruchu. Za tímto účelem působí na území kraje v současné době 4 euroregiony – Beskydy, Praděd, Silesia a Těšínské Slezsko.

Od 19. století kraj patřil, a také v současnosti patří mezi nejdůležitější průmyslové regiony střední Evropy a na jeho území se nachází celkem 23 průmyslových zón, jejíž průměrná zaplněnost je cca 74 %. Tyto průmyslové zóny lze využít pro nové podnikatelské záměry a nabídnout tak nové pracovní místa. Význam MSK podtrhuje ještě jeho situování vzhledem k dalším dvěma klíčovým regionům Polské a Slovenské republiky, tzn. Katovického vojvodství a Žilinského kraje. Rovněž tyto dva kraje patří mezi vysoce industriální regiony svých států orientovaných zejména na strojírenství, hutní průmysl a energetiku. Jeho zaměření hospodářské činnosti – odvětvová struktura – však dnes přináší nemalé problémy související s restrukturalizací tohoto regionu, s řešením ohniska sociálních problémů zejména spojených s výší nezaměstnanosti související s omezením těžby uhlí a těžkého průmyslu.

Okres Bruntál se rozkládá v severozápadní části MSK. V rámci kraje sousedí na východě s okresem Opava, dále hraničí na jihu s okresem Olomouc a na západě s okresy Šumperk a Jeseník. Na severu je okres vymezen státní hranicí s Polskem. Rozloha tohoto okresu je 1 536 km². Svou rozlohou patří mezi největší okres v rámci MSK s podílem téměř 30 % na rozloze kraje. Administrativní členění okresu v roce 2009 bylo 67 obcí, z nichž bylo 7 měst.

Okres Frýdek-Místek leží v nejvýchodnější části ČR. V rámci kraje sousedí na severu s okresem Karviná, na severozápadě s okresem Ostrava-město a na západě s okresem Nový Jičín, na jihozápadě pak hraničí s okresem Vsetín Zlínského kraje. Z jihovýchodní strany je okres vymezen státní hranicí se Slovenskem a ze severovýchodu státní hranicí s Polskem. Svou rozlohou 1 208 km² se v MSK řadí na 2. místo. Administrativní členění okresu v roce 2009 bylo 72 obcí, z nichž bylo 7 měst. Od 1. července 2006 je statutárním městem.

Okres Karviná je situován v severovýchodní části MSK. Na jihu a jihozápadě okres sousedí s okresem Frýdek-Místek, dále s krajským městem a okresem Ostrava a také s okresem Opava, severně a východně hraničí s Polskou republikou. Zaujímá rozlohu 356 km². Administrativní členění okresu v roce 2009 bylo do 17 obcí, z toho bylo 5 měst, z nich počtem obyvatel největší Havířov – statutární město a Karviná – okresní město. Od 1. 1. 2000 je okres součástí MSK. S účinností od 12. 7. 2002 se okresní město Karviná stalo statutárním.

Význam Karviné v minulosti předurčovala její strategicky výhodná poloha na obchodní cestě z Uher do Pobaltí, která z ní učinila obchodní, hospodářské a kulturní centrum celé zdejší oblasti. Karviná je okresním městem a také obcí s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem.

Okres Nový Jičín leží v jižní části ostravské průmyslové aglomerace. Svou rozlohou 882 km² se řadí spíše mezi menší okresy ČR. V rámci kraje sousedí na severozápadě s okresem Opava, na severu s okresem Ostrava-město a na severovýchodě s okresem Frýdek-Místek. Dále pak na jihu sousedí s okresem Vsetín Zlínského kraje a na jihozápadě a západě pak s okresy Přerov a Olomouc Olomouckého kraje. Administrativní členění okresu v roce 2009 bylo 53 obcí, z toho bylo 10 měst, z nichž počtem obyvatel největší – Nový Jičín je okresním městem.

Okres Nový-Jičín má velmi dobré předpoklady k podnikání a rozvoji komunity a to zejména díky jeho výhodné poloze, silničnímu i vlakovému koridoru směr Polská a Slovenská republika, rychlému spojení s Prahou a Brnem. Tento okres má také kvalitní obchodní a turistické spojení s Evropou, dostatečné kapacity a rezervy zdrojů technické infrastruktury.

Okres Opava leží ve středu severní části MSK. Jeho hranice tvoří na severu státní hranice mezi ČR a Polskem, ve východní části sousedí s Ostravou a malou částí okresu Karviná, jižní hranice probíhá v sousedství okresů Nový Jičín a Olomouc a na západní straně hraničí s obcemi okresu Bruntál a Olomouc. Svojí rozlohou 1 113 km² je v pořadí 3. největším okresem MSK. Administrativní členění okresu v roce 2009 bylo 77 obcí, z nichž bylo 7 měst.

Kromě tohoto základního administrativního členění jsou na území okresu vytvořeny 3 mikroregiony (Hlučínsko, Moravice a Matice Slezská) a část okresu Opava je součástí euroregionu Silesia (spolu s částmi okresu Bruntál a Nový Jičín na české straně a Ratibořská s Hlubčiskem na polské straně). Tyto celky jsou určitou formou spolupráce územní samosprávy (mikroregiony), resp. příhraničních regionů (euroregion) a jejich cílem je především hospodářská spolupráce, rozvoj infrastruktury, ochrana životního prostředí, kulturně vzdělávací činnost a turistika.

Okres Ostrava-město Na severozápadě sousedí s okresem Opava, na východě s okresem Karviná, na jihovýchodě s okresem Frýdek-Místek a na jihozápadě s okresem Nový Jičín. Ostrava je jedním z významných sídelních, průmyslových a intelektuálních center v České republice. Co do počtu obyvatel je třetím největším městem České republiky, plochou druhým největším městem České republiky a zároveň největším městem MSK. Celkovou rozlohou města 332 km² patří mezi nejmenší okresy České republiky. Okres Ostrava - město je tvořen statutárním městem ve svých správních hranicích 23 městských obvodů a 13 obcemi.

Okres Ostrava zaujímá výhodnou geografickou polohu v severovýchodní části země na trase severojižního dopravního koridoru mezi Baltským a Jaderským mořem. Velmi dobrá dostupnost polského a slovenského trhu podtrhuje její pozici jako ekonomického, obchodního a kulturního centra euroregionu. Ostrava disponuje vyspělou dopravní infrastrukturou (letiště, dálnice, železniční koridory, kvalitní regionální integrovaný dopravní systém veřejné dopravy). Neustále narůstá i její význam jako důležitého železničního uzlu pro osobní i nákladní dopravu.

2.8 Klasifikace územních statistických jednotek

Klasifikace NUTS byla zavedena Statistickým úřadem Evropských společenství (Eurostatem) ve spolupráci s ostatními orgány EU pro potřeby klasifikování jednotné unifikované struktury územních jednotek. Konstrukce klasifikace vycházela z jednotných metodických principů Eurostatu s přihlédnutím k administrativnímu uspořádání konkrétního státu.

V České republice vstoupila v platnost Klasifikace územních statistických jednotek CZ-NUTS prvního ledna roku 2000, která nahradila do té doby platný číselník krajů a okresů a zavedla systém klasifikace územních statistických jednotek používaný v zemích Evropské unie.

Územní jednotky NUTS se v ČR vymezují takto:

- NUTS 5 (LAU 2) – obce
- NUTS 4 (LAU 1) – okresy
- NUTS 3 – kraje
- NUTS 2 - sdružené kraje
- NUTS 1 - je tvořena územím celé ČR.

Klasifikace LAU platí v České republice od 1. 1. 2008. Systém LAU je určen zejména pro potřeby statistiky regionů. Má dvě úrovně tvořené dvěma samostatnými číselníky propojenými vazbami:

- LAU 1 (dříve NUTS 4) jsou v ČR tvořeny okresy. Územní jednotky na úrovni LAU 1 přebírají kódy od dřívějších jednotek NUTS 4.
- LAU 2 (dříve NUTS 5) představují v ČR obce. (www.crr.cz).

3 Vývoj rozvodovosti v Moravskoslezském kraji po r. 1990

V této kapitole jsou zkoumány trendy rozvodovosti Moravskoslezského kraje jako celku. Analýza se mimo jiné zabývá vývojem návrhů na neplatnost manželství, vztahem rozvodovosti a sňatečnosti v kraji, dále absolutním počtem rozvodů v MSK a srovnáním s trendem v České republice.

3.1 Vývoj počtu návrhů na neplatnost manželství

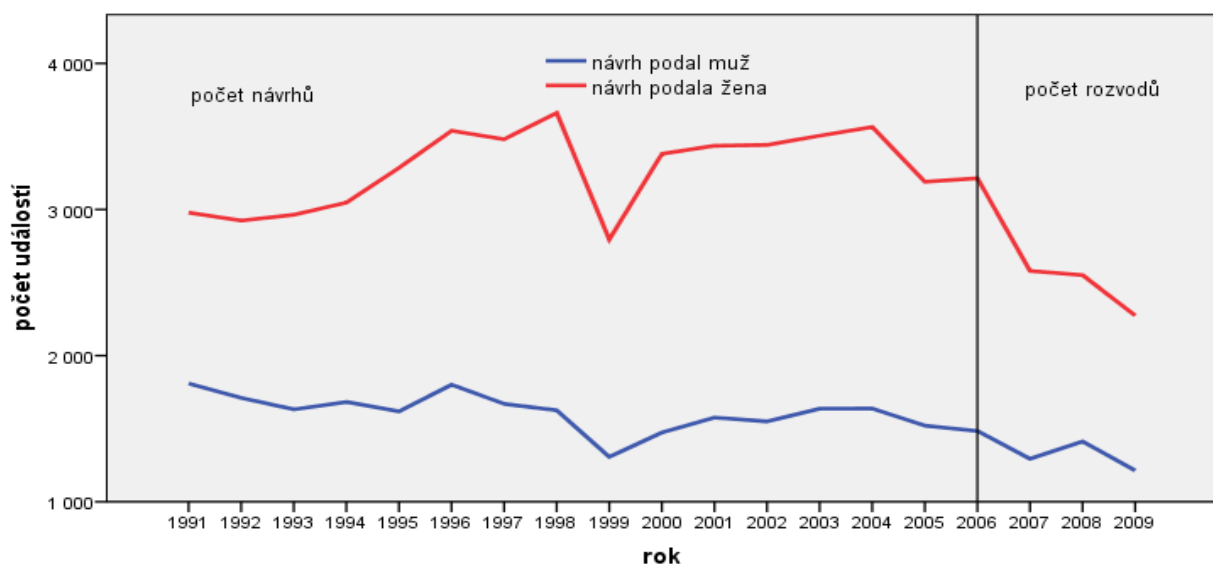
Vývoj počtu návrhů na neplatnost manželství podle pohlaví je znázorněn v grafu 3.1. Z tohoto grafu je evidentní převaha počtu návrhů podaných ženami, které se podílí na celkovém počtu žádostí o rozvod přibližně ze dvou třetin.

Vývoj počtu návrhů podaných ženami je možno rozdělit do několika fází. V letech 1991-1994 roční počet návrhů osciloval kolem 3 000. V letech 1995 a 1996 došlo významnému nárůstu počtu podaných návrhů ženami, přičemž v roce 1996 došlo k nejvyššímu meziročnímu přírůstu (+7,71 %) a nejvyššímu celkovému počtu návrhů na neplatnost manželství (5 340). Počet návrhů podaných ženami se po roce 1996 významněji nezvyšoval, do roku 2004 se pohyboval kolem 3500. Po roce 2004 docházelo k postupnému poklesu počtu návrhů podaných ženami. Markantní meziroční pokles v roce 2007 je způsoben změnou metodiky ČSÚ³.

Počty žádostí o rozvod podané muži jsou od roku 1991 mírně klesající a na celkovém počtu podaných návrhů se podílí přibližně z jedné třetiny. V roce 1991 podali muži 1 809 žádostí o rozvod, v roce 2006 bylo návrhů 1 484 (-18 %). Po roce 2007 se tyto počty v důsledku změny metodiky dále snižovaly, změny však nebyly tak markantní jako u žen.

³ Od roku 2007 se sledují pouze návrhy na neplatnost manželství, které skončily rozvodem.

Graf 3.1: Vývoj počtu návrhů na rozvod podle pohlaví v MSK.

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Tab 3.1: Vývoj podílu návrhů na rozvod podle pohlaví v MSK.

rok (t)	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
muži (%)	37,8	36,9	35,5	35,6	33,0	33,7	32,4	30,8	31,9	30,4	31,4	31,0	31,8	31,5	32,3	31,6	33,4	35,6	34,8
ženy (%)	62,2	63,1	64,5	64,4	67,0	66,3	67,6	69,2	68,1	69,6	68,6	69,0	68,2	68,5	67,7	68,4	66,6	64,4	65,2

Zdroj: upravená data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

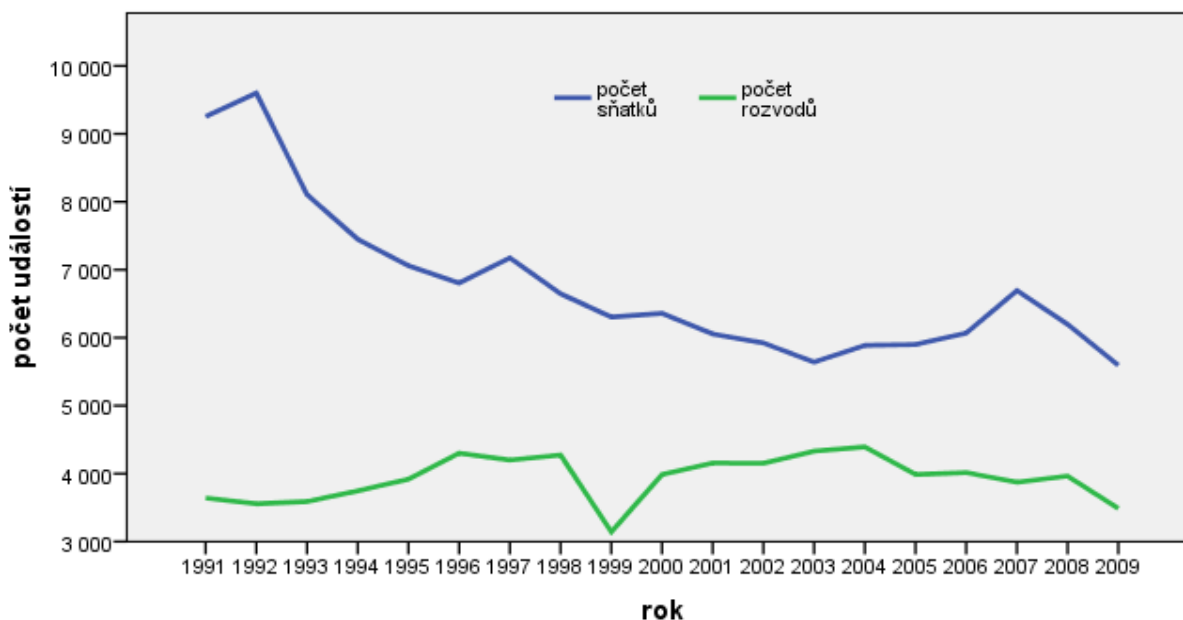
Vývoj podílu návrhů na rozvod podle pohlaví v MSK v letech 1991-2009 je rovněž zaznamenán v tabulce 3.1. Ženy se nejvíce podílely na návrzích na rozvod manželství v roce 2000, a to ze 69,6 %. Za období let 1991 – 2009 se podíl návrhů žen příliš nezměnil. V roce 2009 byl tento podíl 65,2 %, což je 3 procentní body víc než v roce 1991.

Z této analýzy vyplývá, že muži jsou v manželství k ženám dlouhodobě tolerantnější, než ženy k mužům.

3.2 Vývoj počtu rozvodů a sňatků v Moravskoslezském kraji

Úroveň počtu rozvodů se po roce 1990 prudce zvyšuje, tento trend pokračuje do roku 1996, kdy počet rozvodů v MSK dosáhl počtu 4302. Ve druhé fázi, od roku 1997 do roku 1999 je evidován klesající trend, přičemž v roce 1999 došlo v důsledku legislativních změn⁴ k nejnižšímu počtu rozvodů (3143) ve sledovaném období. Snížení počtu rozvodů v roce 1999 způsobené zpřísněním rozvodové legislativy bylo vystřídáno v roce 2000 kompenzačním vzestupem⁵, který pokračoval až do roku 2004, kdy bylo evidováno historické maximum počtu rozvodů (4393). V dalších letech se úroveň rovodovosti mírně snižovala.

Graf 3.2: Vývoj počtu rozvodů a sňatků v MSK.

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu, Hlášení o uzavření manželství

⁴ Od 1. srpna 1998 platí v České republice zákon č.91/1998 Sb., jenž změnil a doplnil zákon o rodině č.94/1963 Sb. a tím podmínky pro rozvod upravil. Podmínkou rozvodu je mimo jiné to, že partneři žijí nejméně šest měsíců odděleně a oboustranný souhlas partnerů s podáním návrhu na rozvod. V praxi výši rozvodovosti nejvíce ovlivnilo ustanovení paragrafu 25 změněného zákona, jež určuje, že „Manželství nelze rozvést, pokud nenabude právní moci rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu.“ Toto ustanovení podstatně komplikuje rozvodové řízení v rodinách s dětmi. Novelizace zákona rovněž neumožňuje rozvést manželství kratšího trvání než jeden rok.

⁵ Zčásti se zřejmě jednalo o rozvody, které byly v důsledku novelizace zákona o rodině pozdrženy.

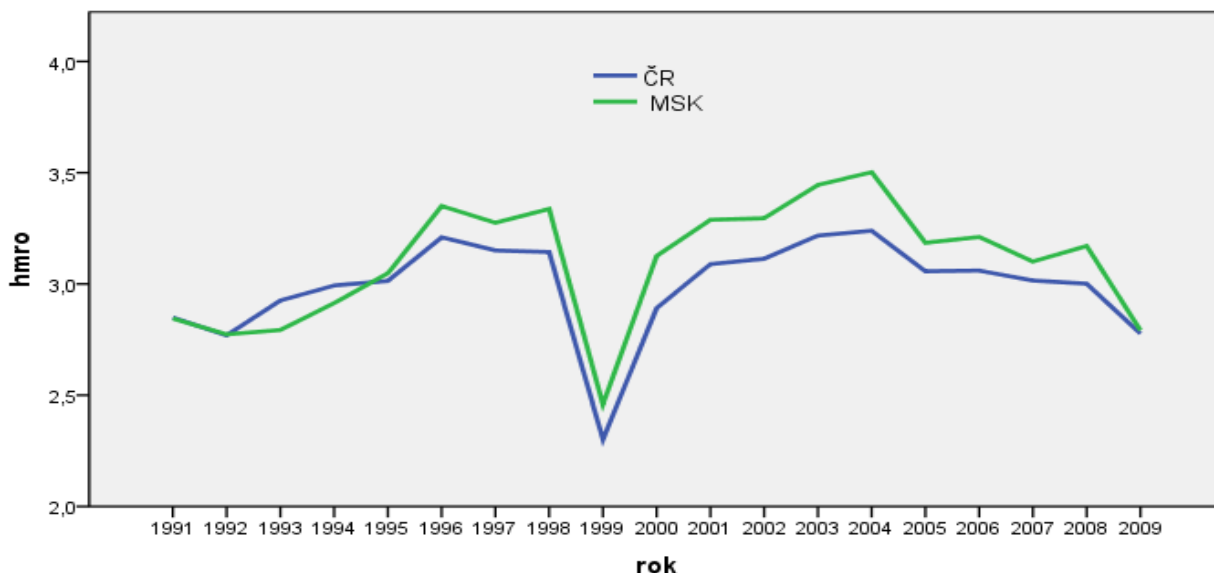
Z grafu 3.2 je zřejmý klesající vývoj počtu sňatků ve sledovaném období. V roce 1991 bylo uzavřeno 9 254 sňatků. Od roku 1993 dochází k poklesu, nejvyšší meziroční pokles byl evidován v roce 1993 (-15,6 %) a v roce 1994 (-8,1 %). V dalších letech se úroveň počtu sňatků snižovala pomalejším tempem.

Počet sňatků se v určitých letech mírně zvyšoval. K nejvyššímu nárůstu počtu sňatků došlo v roce 2007, kdy došlo k meziročnímu zvýšení o 10,3 % z 6 068 v roce 2006 na 6 694 v roce 2007. Nejnižší počet sňatků byl evidován v roce 2009 (5 594). Za posledních 19 let došlo ke snížení o 39,6 %.

3.3 Vývoj hrubé míry rozvodovosti

Hrubá míra rozvodovosti je definovaná jako počet rozvodů na 1 000 obyvatel.

Graf 3.3: Vývoj hrubé míry rozvodovosti na 1 000 obyvatel v MSK a ČR.

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

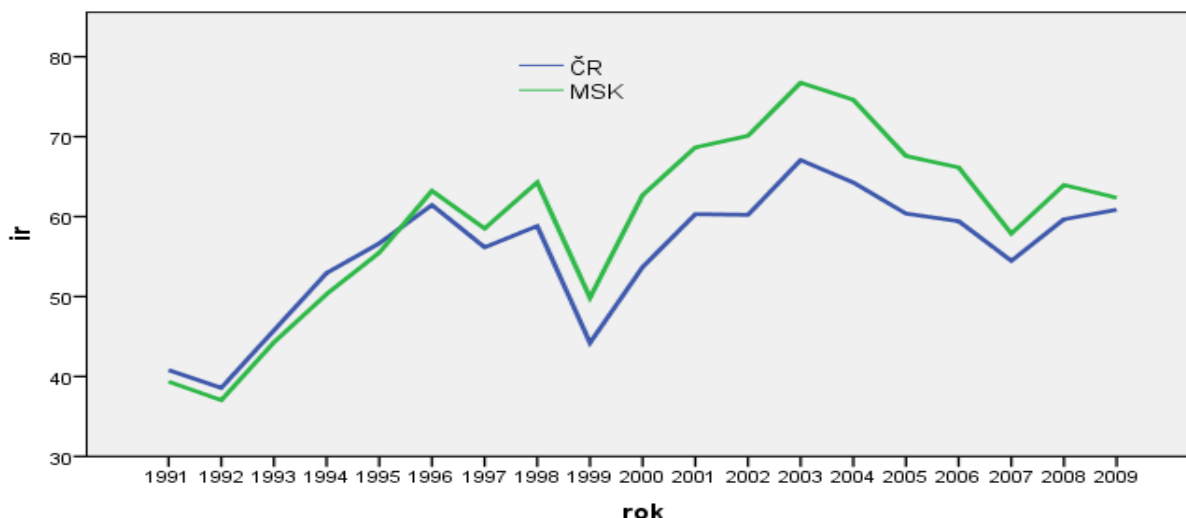
Graf 3.3 znázorňuje hrubou míru rozvodovosti v Česku a Moravskoslezském kraji v letech 1991 až 2009. Trendy ukazatele jsou v obou prostorových úrovních velmi podobné. Od roku 1991 je hmro v MSK mírně vyšší než v ČR. Pouze v letech 1992 a 1993 byla hmro v ČR mírně vyšší.

V roce 1992 činila hmro v MSK 2,75 a vyvíjela se rostoucím tempem do roku 1996. V následujících letech, do roku 2002, hodnota tohoto ukazatele oscilovala kolem 3,3 promile. Toto období bylo proloženo propadem v letech 1999-2000 v přímém důsledku na legislativní změnu. Nejvyšší hodnota ukazatele byla evidována v roce 2004 (3,49). Po roce 2004 dochází k poklesu, v roce 2009 činila hrubá míra rozvodovosti 2,79 promile.

3.4 Vývoj indexu rozvodovosti

Dalším ukazatelem míry rozvodovosti je tzv. index rozvodovosti, který je definován jako poměr počtu rozvodů na 100 sňatků ve sledovaném roce.

Graf 3.4: Vývoj indexu indexu rozvodovosti v MSK a v ČR.

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

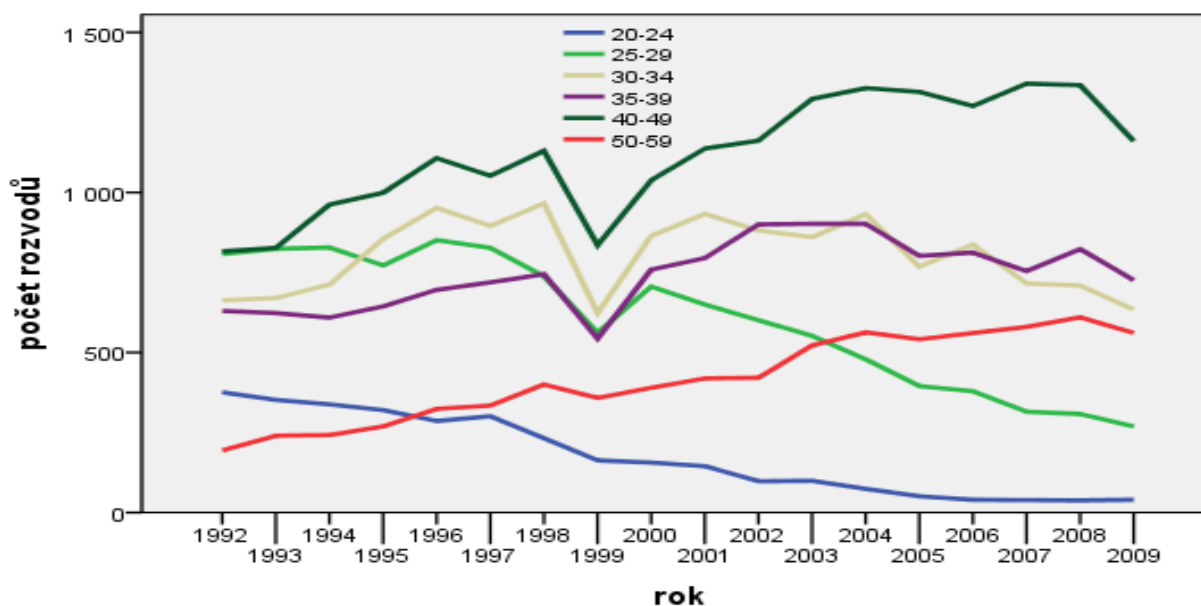
Vývoj indexu rozvodovosti v ČR a Moravskoslezském kraji je rovněž velmi podobný. Od roku 1991 byl index rozvodovosti v ČR nepatrně vyšší než v MSK, v roce 1991 byl ir v ČR 40,80 a v MSK hodnota ukazatele dosáhla úrovně 39,36.

Prudký nárůst indexu rozvodovosti byl zaznamenán v letech 1993-1996. V tomto období se zvýšil ir v MSK z 37,04 v roce 1992 na 63,26 v roce 1996. Tento jev byl způsoben nárůstem počtu rozvodů a významným snižováním počtu sňatků v porevolučním období. V dalších letech, do roku 2000, hodnota ukazatele stagnuje a od roku 2001 vykazuje vzestupnou tendenci, která trvá do roku 2003, kdy byla zaznamenána maximální hodnota ve sledovaném období, a to 76,75. Hodnota ir se v roce 2003 oproti roku 1992 zvýšila o 107 %. Po roce 2003 indexu rozvodovosti klesá, v roce 2009 činil 62,35 a dostává se tak na úroveň roku 2000.

3.5 Vývoj rozvodovosti podle věku

V této podkapitole jsou analyzovány rozvody podle věkových kategorií a podle pohlaví. Vývoj je znázorněn v grafu 3.5. Data jsou uvedena přílohách č.4 a 5.

Graf 3.5: Vývoj rozvodovosti v MSK podle věku - muži.

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Nejnižší počty rozvodů mužů byly evidovány v nejmladší kategorii 20-24 let. V této věkové kategorii došlo za 18 let k poměrně markantní změně. Od roku 1992 klesl počet rozvodů z 376 v roce 1992 na 40 v roce 2006. V následujících letech se již počty rozvodů mužů v této věkové kategorii příliš neměnily. Rovněž v kategorii 25-29 let docházelo k postupným poklesům počtu rozvodů, z 808 v roce 1992 na 269 v roce 2009. Za posledních 18 let tedy klesl počet rozvodů u mužů ve věkové kategorii 25-29 let o dvě třetiny.

Ty to dvě věkové skupiny, resp. počty rozváděných mužů ve věku 20-29 let, se na rozvodech v roce 1992 podílely ze 33 %, v letech 2007-2009 činil roční podíl na rozvodech mužů v tomto věku pouze 9 %. Za posledních 18 let tedy došlo k markantnímu poklesu o 24 procentních bodů.

V kategorii 30-34 let se počty rozvodů u mužů zvyšovaly v letech 1992-1996. V letech 1997-2004 tyto počty oscilovaly kolem 900 rozvodů ročně (s výjimkou prudkého poklesu v roce 1999 v důsledku legislativních změn). Po roce 2004 docházelo k mírnému poklesu. V kategorii 35-39 let se počty rozvodů postupně zvyšovaly až do roku 2003, kdy bylo evidováno 860 rozvodů, což je ve srovnání s rokem 1992 (586 rozvodů), navýšení o 47 %. Po roce 2003 se tyto počty mírně snižovaly.

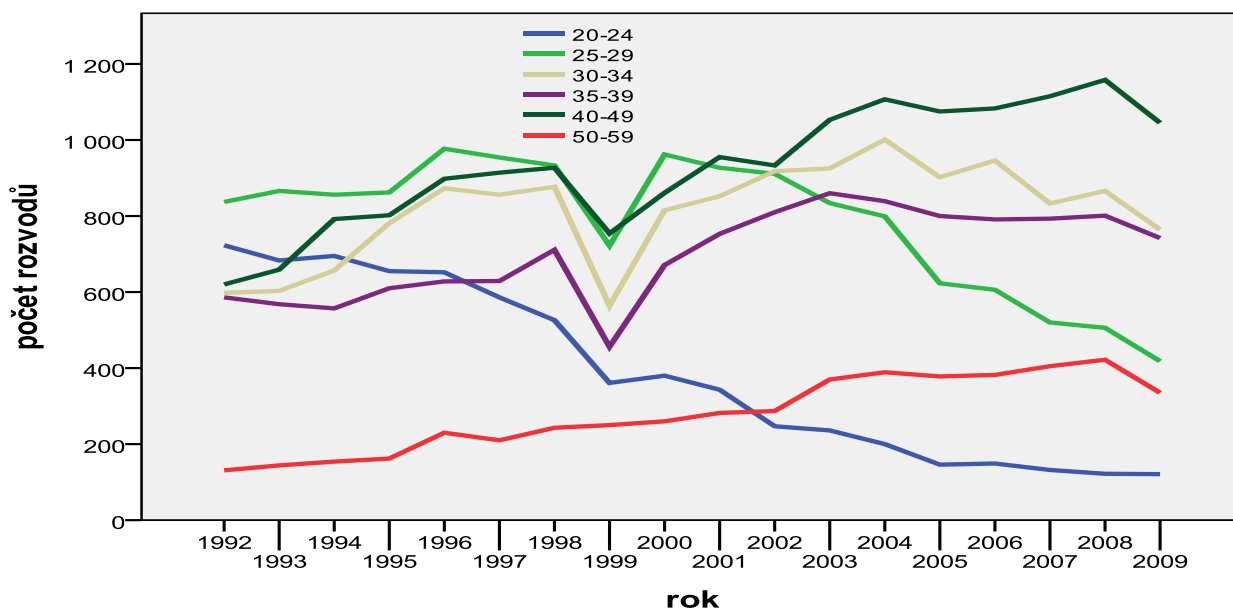
Počty rozváděných mužů ve věku 30-39 let jsou dlouhodobě nejvyšší. Na celkových rozvodech se podílely v roce 1992 ze 36 %. V roce 2009 ze 39 %. U mužů v tomto věku tedy za 18 let docházelo jen k malým, statisticky nevýznamným změnám.

Ve věkové kategorii 40-49 let se od roku 1992 počty rozvodů u mužů zvyšují. V této věkové skupině bylo v roce 1992 evidováno 816 rozvodů a v roce 2009 jich bylo 1 160, což je nárůst o 42 %. Nárůst počtu rozvodů ve sledovaném období probíhal s mírnými přírůstky, markantní změna byla zaznamenána pouze v roce 1999 v důsledku legislativní změny. Podíl rozvodů mužů v tomto věku se za 18 let zvýšil o 11 procentních bodů z 23 % v roce 1992 na 33 % v roce 2009.

Počty rozvodů v nejstarší sledované kategorii 50-59 let vykazují dlouhodobě rostoucí trend. Za 17 let vývoje se tento počet zvýšil ze 192 v roce 1992 na 610 v roce 2008 (+ 318 %). V roce 2009 došlo k mírnému poklesu počtu rozvodů obdobně jako ve všech ostatních věkových kategoriích. Podíl těchto počtů na rozvodech se ve sledovaném období prudce zvýšil. Zatímco v roce 1992 se tyto rozvody podílely na celkových rozvodech jen z 5 % v roce 2009 činil tento podíl u mužů 19 %, což je nárůst za 18 let o 13 procentních bodů.

Zvyšující se počty rozvodů u mužů ve vyšších věkových kategoriích jsou zřejmě důsledkem zvyšující se ekonomické aktivity ve věku kdy jsou na vrcholu své kariéry. V důsledku toho mají méně času pro trávení společných chvil. Následkem této skutečnosti dochází častěji k vzájemnému odcizení a rozvratu manželství.

Graf 3.6: Vývoj rozvodovosti v MSK podle věku - ženy.

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Počty rozvodů podle věku se od roku 1992 markantně změnily i u žen. Zatímco v roce 1992 se ženy nejvíce rozváděly ve věku do 30ti let, v roce 2009 byly počty rozvodů mladých žen několikanásobně nižší. V roce 2009 se ženy rozváděly nejvíce ve věku 30-39 let.

Počty rozvodů žen v nejmladší kategorii, 20-24 let, byly nejvyšší v roce 1992 (723), v letech 1993-1996 se tyto počty mírně snižovaly. V letech 1997-2005 pak docházelo k markantním snížení z 586 v roce 1997 na 146 (-75 %) v roce 2005. V letech 2006-2009 se počty těchto rozvodů dále snižovaly, v roce 2009 již byly na úrovni 121 rozvodů. Rozvody žen ve věku 25-29 let byly nejvyšší do roku 2000. Od roku 2001 počty těchto rozvodů markantně klesají. V roce 2001 bylo evidováno 837 rozvodů, v roce 2009 byly rozvody žen v této věkové kategorii poloviční.

Celkový počet rozvodů žen ve věku 20-29 let se za posledních 18 let vývoje dramaticky snížil. Zatímco v roce 1992 se tyto počty podílely na rozvodovosti ze 44 %, v následujících letech tento podíl klesal, v roce 2009 činil pouhých 15 %.

Do roku 2004 se zvyšovaly počty rozvodů žen ve věku 30-34 let, výjimkou byl pouze rok 1999, kdy došlo k prudkému poklesu v důsledku legislativní změny. Od roku 2005 je trend klesající, v roce 2009 se rozvodovost této kategorie dostala na úroveň roku 1995. Počty rozvodů žen ve věku 35-39 let byly v celém sledovaném období nižší, avšak vykazovaly obdobný trend jako kategorie 30-34 let.

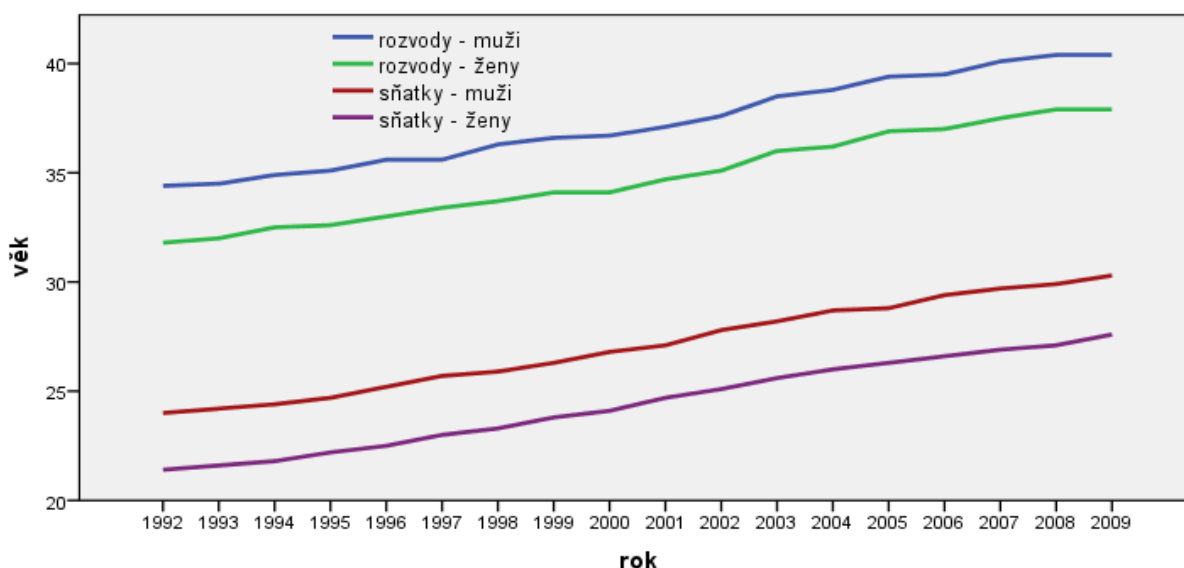
Celkový počet rozvodů žen ve věku 30-39 let, na rozdíl od mužů této kategorie, vykazuje rostoucí trend při změně podílu na rozvodovosti. V roce 1992 se tyto rozvody podílely na rozvodovosti ze 33 %, v dalších letech se tento podíl vyvíjel stoupajícím tempem až do roku 2005 a dosáhl úrovně 43 %, což je nejvíce ze všech věkových skupin. Tento podíl se v dalších letech měnil jen nepatrně.

Rozvodovost žen ve věku 40-49 let se za posledních 18 let prudce zvýšila. V roce 1992 činil tento počet 620 a od té doby se zvyšuje. V roce 2002 se úroveň počtu těchto rozvodů zvýšila na 933 a předstihla tak ostatní věkové kategorie. Od roku 2003 roční počet rozvodů osciluje kolem 1100.

Zřejmý je rovněž rostoucí trend rozvodů v nejstarší analyzované kategorii 50-59 let. Za 18 let vývoje došlo k navýšení počtu rozvodů o 256 % ze 131 v roce 1992 na 335 v roce 2009. relativní nárůst za 18 činil 6 procentních bodů. Vývoj je znázorněn v grafu 3.6. Počty jsou uvedeny v přílohách č.4 a 5.

Jednoznačná tendence růstu počtu rozvodů žen ve věku nad 30 let je projevem rostoucí ekonomické síly žen a jejich schopnosti se o sebe finančně postarat.

Graf 3.7: Vývoj průměrného věku při prvním sňatku a prvním rozvodu v MSK podle pohlaví.

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu, Hlášení o uzavření manželství

Průměrný věk při prvním sňatku byl nejnižší v roce 1992, v tomto roce byl průměrný věk ženicha 24 let a nevěsty 21,4 let. V následujících letech docházelo k mírnému zvyšování průměrného věku bez významnějších výkyvů. Nejvyšší průměrný věk při prvním sňatku byl v roce 2009 – ženich 30,3 let a nevěsta 27,6 let.

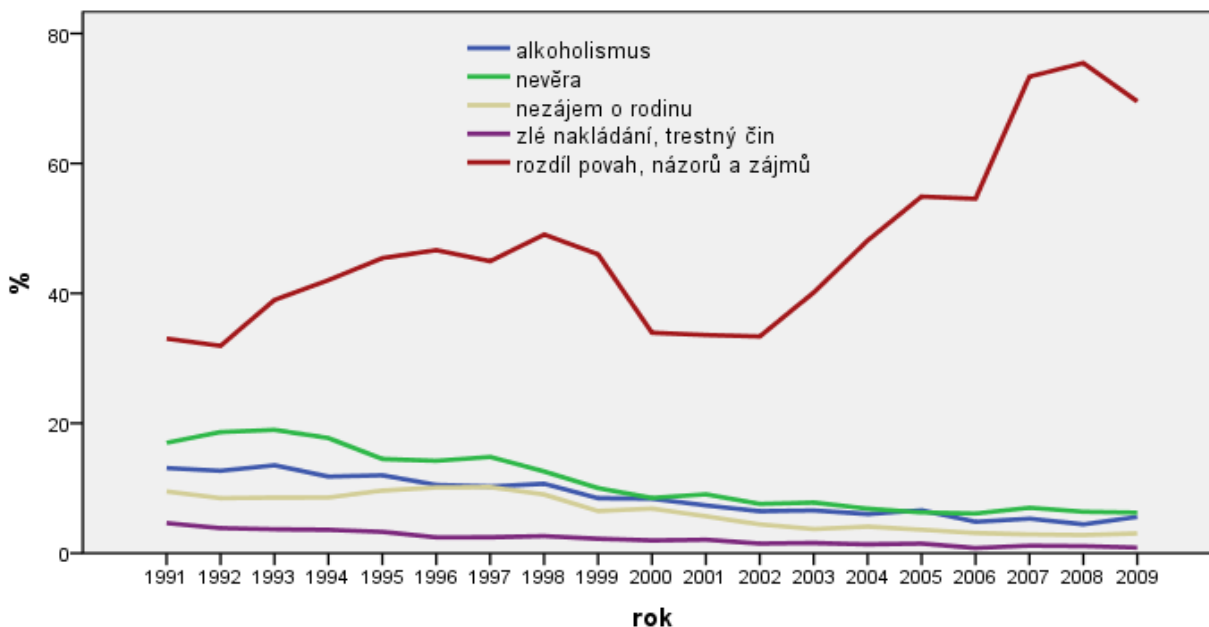
Průměrný věk při prvním rozvodu v celém sledovaném období vykazoval obdobné tempo růstu jako průměrný věk při prvním sňatku. Průměrný věk při prvním rozvodu byl v letech 1992-2009 nejnižší v roce 1992, kdy se lidé prvně rozváděli ve věku 35,7 let u mužů a 33,1 let u žen. Nejvyšší průměrný věk při prvním rozvodu byl v MSK evidován v letech 2008 a 2009, v těchto letech se muži prvně rozváděli ve věku 40,4 let a ženy ve věku 37,9 let.

Průměrný věk při prvním rozvodu tedy od roku 1992 dlouhodobě stoupá mužů i žen, a to přímo úměrně s průměrným věkem při prvním sňatku, který byl v celém sledovaném období přibližně o 10 let nižší než průměrný věk při prvních rozvodech.

3.6 Vývoj příčin rozvratu manželství

Z grafu 3.7 je zřejmá nejčastěji uváděná příčina rozvratu manželství - rozdílnost povah, názorů a zájmů. Tato příčina byla uvedena v roce 1992 ve 1135-ti případech, což bylo 32% z celkového počtu rozvodů. Uváděný počet této příčiny dále rostl až do roku 1998 na 2097 případů. V letech 1998-2002 byl zaznamenán pokles a od roku 2003 prudký nárůst na 2991 (75%) v roce 2008. Partneři stále méně uvádějí jako příčiny rozvratu manželství jisté extrémní jevy, jakými jsou například zlé nakládání nebo alkoholismus jednoho z manželů. Například v roce 1992 byl alkoholismus muže soudem klasifikován jako příčina rozvodu 12 % manželství, v roce 2008 to bylo pouze 4,4 % rozvodů. Zlé nakládání nebo odsouzení pro trestný čin muže bylo v roce 1992 příčinou 3,9 % rozvodů, v roce 2008 už pouze jedno procento rozvodů. Pokles je zaznamenán také u nevěry jako uváděné příčiny rozvodů, a to z 18% v roce 1992 na 4% v roce 2008.

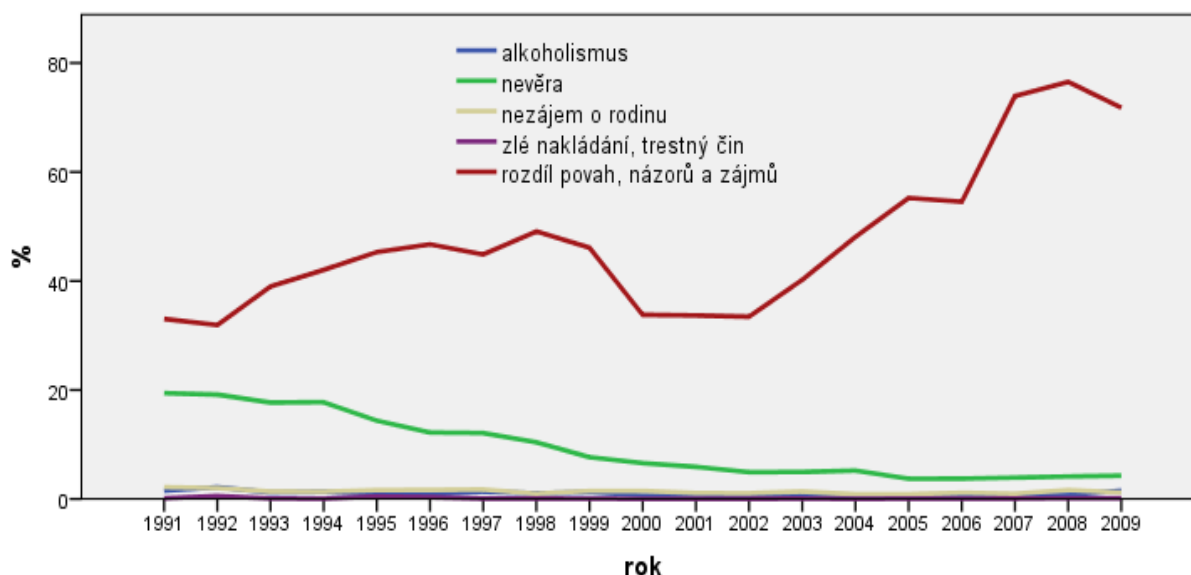
Graf 3.7: Podíly příčin rozvratu manželství v MSK na straně muže.

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Příčiny rozvratu manželství na straně ženy, znázorněné v grafu 3.8, mají velmi podobný vývoj jako příčiny uváděné na straně mužů. Vývoj příčiny „rozdíl povah, názorů a zájmů“ má téměř stejný vývoj jako u mužů. Rovněž u nevěry je zřejmá klesající tendence již od roku 1991. Všechny ostatní příčiny, které jsou zaznamenávány do hlášení o rozvodu se na rozvratu manželství podílejí jen velmi nepatrně.

Graf 3.8: Podíly příčin rozvratu manželství v MSK na straně ženy.

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

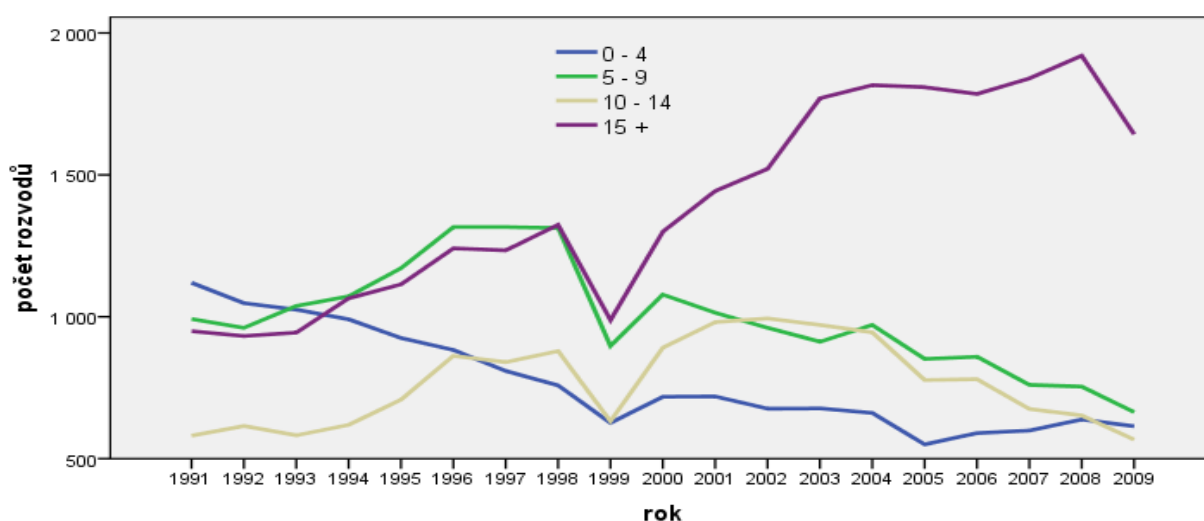
Příčina „rozdíl povah, názorů a zájmů“ se na rozvodech podílela v roce 1991 z jedné třetiny, v roce 2005 z více než poloviny a v roce 2008 ze tří čtvrtin. Podíl nevěry jako příčiny rozvodu má dlouhodobě klesající trend, tato skutečnost je způsobeno zejména snahou nepropírat před soudem špinavé prádlo a dosáhnout rychle rozvodového rozsudku.

Z této analýzy vyplývá, že tolerance mezi manžely dlouhodobě klesá a ostatní příčiny a extrémní jevy jako kriminalita a alkoholismus nejsou v souvislosti s rozvodovostí závažným problémem této společnosti.

3.7 Vývoj rozvodovosti podle délky trvání manželství

Podle sociologů a demografů vzniká první krize v manželství po 3-5 letech společného života. Může to být ovlivněno věkem manželů, předchozí zkušeností s manželstvím, dobou strávenou ve společné domácnosti před manželským slibem a v neposlední řadě i počtem dětí v manželství, protože děti jsou výrazným tmelícím prvkem každého vztahu. Proto jsou velice zajímavým rozšiřujícím ukazatelem rozvody podle doby trvání manželství, které odhalují vývoj trvanlivosti vztahů ve společné domácnosti.

Graf 3.9: Vývoj rozvodovosti podle délky trvání manželství v MSK.

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Graf 3.9 znázorňuje vývoj počtu rozvodů v letech 1991-2009 podle délky trvání manželství rozdělené do čtyř kategorií. Dlouhodobě rostoucí trend vykazují rozpady dlouhodobých manželství s délkou trvání nad patnáct let. Od roku 1999 je tato skupina nejpočetnější. V letech 1991-1994 se úroveň této rozvodové skupiny příliš neměnila, pohybovala se kolem tisíce. Nejvyšší počet těchto rozvodů byl evidován v roce 2008, kdy se rozvodovost dlouhodobých manželství vyšplhala na 1 920. V roce 2009 došlo k poklesu na 1 643, což je ve srovnání s rokem 1991 nárůst o 73,1 %.

Vývoj rozvodů manželství s délkou trvání 10-14 let vykazoval, s mírnými výkyvy, stoupající trend, který trval do roku 2002. V tomto roce bylo evidováno 994 rozvodů. V následujících letech se úroveň těchto rozvodů postupně snižovala, v roce 2009 se počet rozvodů této kategorie dostala na úroveň podobnou z roku 1991.

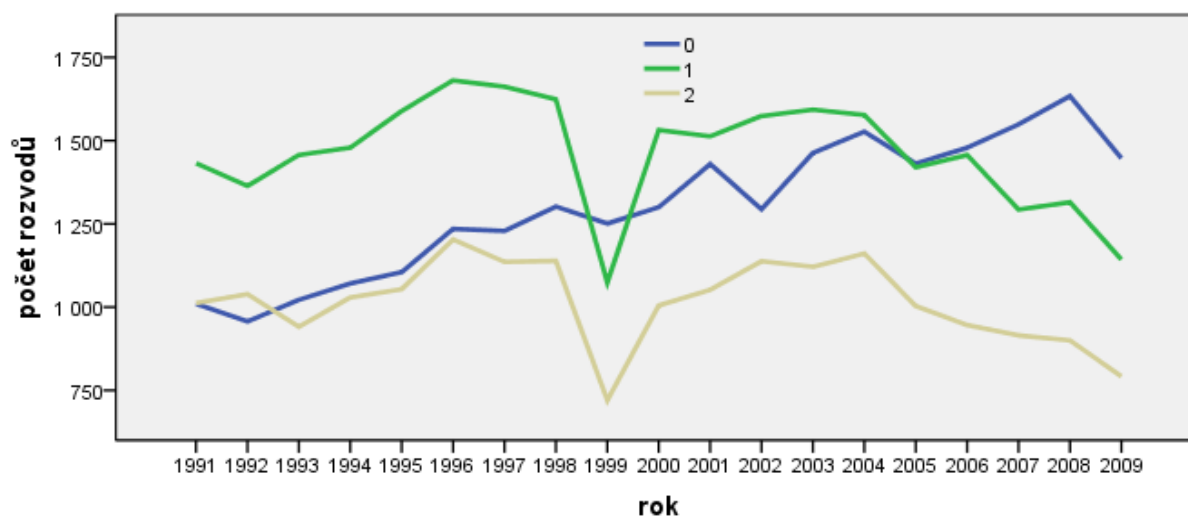
Vývoj počtu rozvodů manželství s délkou trvání 5-9 let měl rostoucí tendenci do roku 1996, kdy bylo evidováno 1 316 rozvodů, což bylo nejvíce ve sledovaném období. Tento počet byl zůstal nezměněn i v roce 1997. V následujících letech je zřejmý klesající trend. Od roku 2001 je úroveň počtu rozvodů této skupiny srovnatelná s počty rozvodů manželství s délkou trvání 10-14 let. V roce 2009 bylo zaznamenáno 664 rozvodů, což je ve srovnání s rokem 1991 pokles o jednu třetinu.

Vývoj rozvodovosti krátkodobých manželství s délkou trvání do čtyř let od roku 1991 dlouhodobě klesá, což je velmi pozitivní jev. Od roku 2000 tato skupina vykazuje nejnížší počty ve srovnání s ostatními kategoriemi. V této skupině byl nejvyšší počet rozvodů v roce 1991 (1 120), od roku 2005 se počty těchto rozvodů pohybují kolem šesti set. V roce 2009 jich bylo 614. Za 19 let vývoje tedy došlo k poklesu rozvodovosti krátkodobých manželství o 82,4 %.

3.8 Vývoj rozvodovosti podle počtu dětí v manželství

Posledním ukazatelem podrobeným analýze jsou rozvedená manželství počítaná podle počtu dětí. Tento ukazatel je důležitý, protože rodina je významná sociální komunita s nezastupitelnými funkcemi, které jsou rozvodem značně narušeny. Jde především o narušení funkce materiální, protože péče o nezletilé dítě je v dnešní době poměrně nákladná záležitost. Dále je narušena funkce výchovná a emocionální, která může být plnohodnotně zajištěna pouze přítomností obou rodičů a funkce reprodukční, která je nezbytná pro perspektivy rozvoje společnosti.

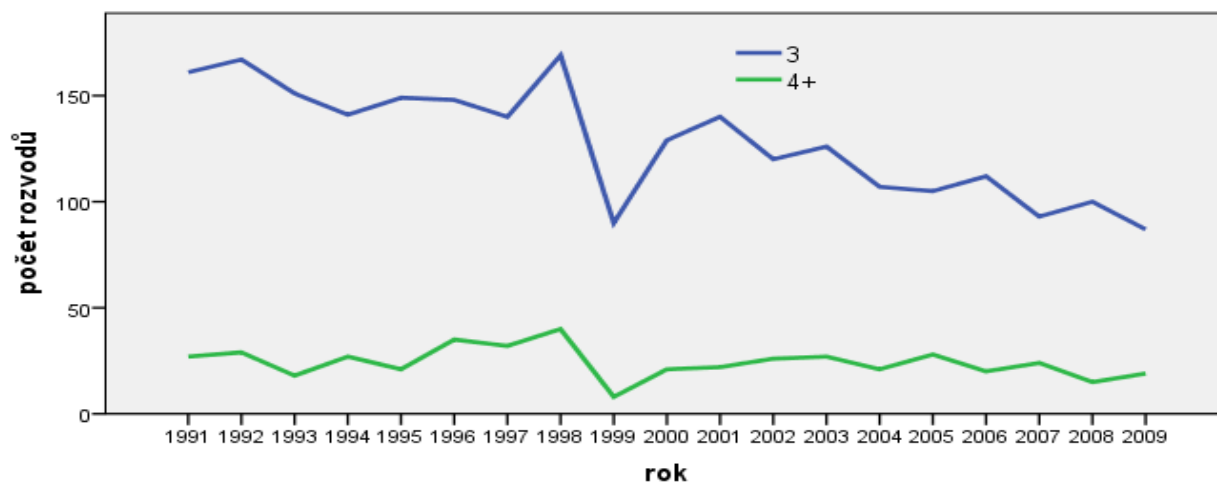
Graf 3.10: Vývoj rozvedených manželství v MSK s počtem dětí do dvou.

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Vývoj křivek v grafu 3.10 znázorňuje počty rozvedených manželství seříděné podle počtu dětí. Rozvody bezdětných manželství vykazují postupný stoupající trend. Od roku 2005 jsou v Moravskoslezském kraji nejčastější. Tempo růstu počtu rozvedených manželství s jedním dítětem bylo do roku 1996 obdobné jako u bezdětných manželství. Po roce 1996 tempo růstu v této kategorii postupně klesá. Počet rozvedených manželství se dvěma dětmi do roku 2004 osciluje kolem hodnoty 1100 ročně, v dalších letech úroveň tohoto počtu postupně klesá.

Graf 3.11: Vývoj rozvedených manželství v MSK s počtem se třemi a více dětmi.

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Počty rozvedených manželství se třemi a více než čtyřmi dětmi jsou nízké a dlouhodobě klesají. Mírný nárůst byl evidován v letech 1994-1998, viz graf 3.11.

Tab 3.2: Vývoj podílu rozvodů, v nichž žily nezletilé děti.

rok	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
%	72,3	73,1	71,5	71,4	71,8	71,3	70,7	69,5	60,2	67,4	65,6	68,8	66,2	65,2	64,1	63,2	60,0	58,8	58,5

Zdroj: upravená data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Vývoj rozvodů, v nichž žily nezletilé děti má od roku 1991 klesající trend. V roce 1991 se rozvody s nezletilými dětmi na celkovém počtu rozvodů podílely ze 72,3 %. V následujících letech tento podíl klesal. V roce 2009 v 58,5 % manželství, končících rozvodem, žily nezletilé děti, což je ve srovnání s rokem 1991 snížení o 13,8 procentních bodů, viz tab. 3.2.

Dlouhodobý pokles podílu rozvodů manželství s nezletilými dětmi je pozitivní jev. Tento pokles je však způsoben zejména dlouhodobým růstem počtu rozvodů bezdětných manželství a také poklesem úhrnné porodnosti v devadesátých letech minulého století.

4 Disparity rozvodovosti na úrovni LAU 1

V této kapitole jsou analyzovány disparity uvnitř Moravskoslezského kraje na úrovni LAU 1. Analyzovány jsou ukazatele hrubé míry rozvodovosti, index rozvodovosti, příčiny „rozdíly povah, názorů a zájmů“ na straně muže a rozvraty dlouhodobých manželství s délkou trvání patnácti let a déle.

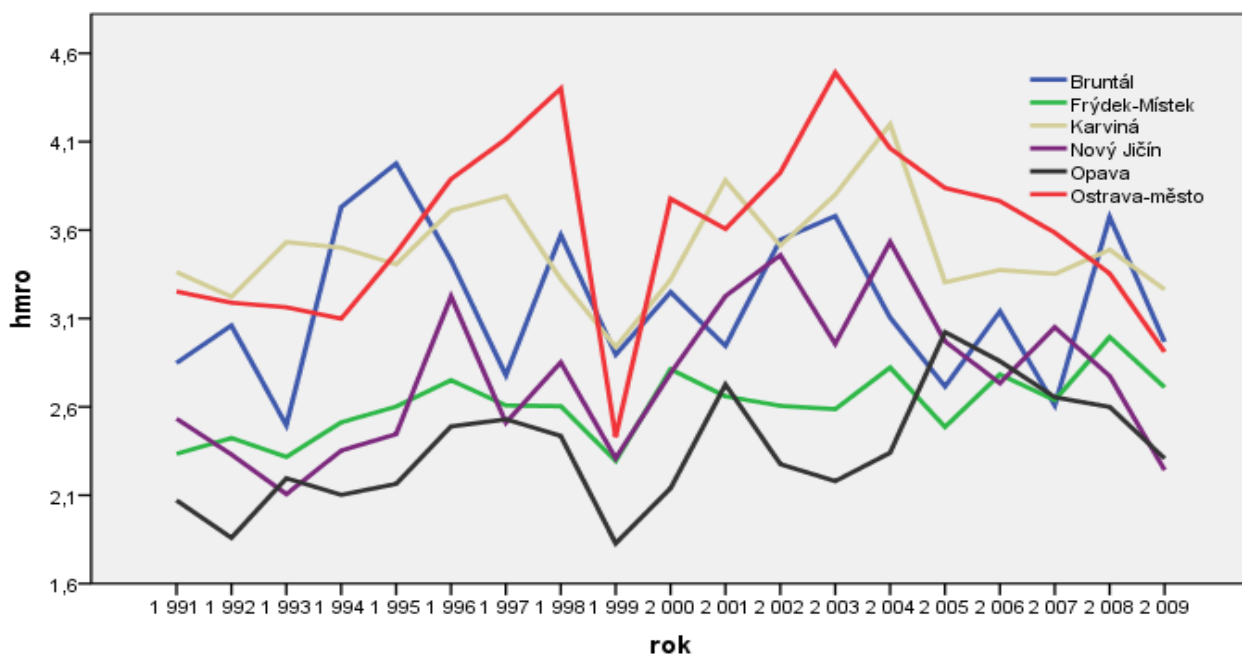
4.1 Vývoj disparit okresů Moravskoslezského kraje z hlediska hrubé míry rozvodovosti

Hrubá míra rozvodovosti se v jednotlivých okresech Moravskoslezského kraje vyvíjela velmi proměnlivě, vývoj je znázorněn v grafu. V okrese Ostrava-město v letech 1991-1994 hmro oscilovala kolem hodnoty 3,2. Po roce 1994 hmro stoupala až do roku 1998. V tomto roce Ostrava převýšila hodnoty ostatních okresů MSK. V roce 1999 byl v Ostravě evidován nejprudší pokles uvnitř kraje, který však byl vykompenzován v následujících letech markantním vzestupem, jenž trval až do roku 2003. V tomto roce činila hmro v Ostravě 4,5, což bylo historicky nejvíc ze všech okresů kraje. V období po roce 2003 je z grafu zřejmý klesající trend vývoje hmro města Ostravy. V roce 2009 již hmro v Ostravě odpovídala přibližně střední hodnotě ostatních okresů.

V okrese Bruntál byl vývoj tohoto ukazatele velmi proměnlivý. Hmro v jednotlivých letech střídavě stoupala a klesala. Poměrně vysokých hodnot bylo dosaženo v letech 1994, 1995 a pak až v roce 2008. V okrese Frýdek-Místek je vývoj hmro nejstabilnější ze všech okresů MSK. Hodnoty hmro se v tomto okrese za posledních 19 let příliš neměnily. V okrese Karviná je úroveň hmro od roku 1991 poměrně vysoká, od roku 2005 je hmro v Karviné stabilní. V okrese Nový Jičín je vývoj velmi proměnlivý, v jednotlivých letech však příliš nevybočuje z vývoje ostatních okresů kraje. Od roku 2005 je zřejmý klesající trend.

Nejnižší hrubá míra rozvodovosti je dlouhodobě evidována v okrese Opava. V roce 1992 zde dosahovala úroveň hmro pouze 1,9. Hmro však i v tomto okrese mírně stoupala, nejvyšší hodnota zde byla evidována v roce 2005 (3,0). Po roce 2005 má vývoj klesající tendenci.

Graf 4.1: Vývoj disparit okresů MSK z hlediska hmro.

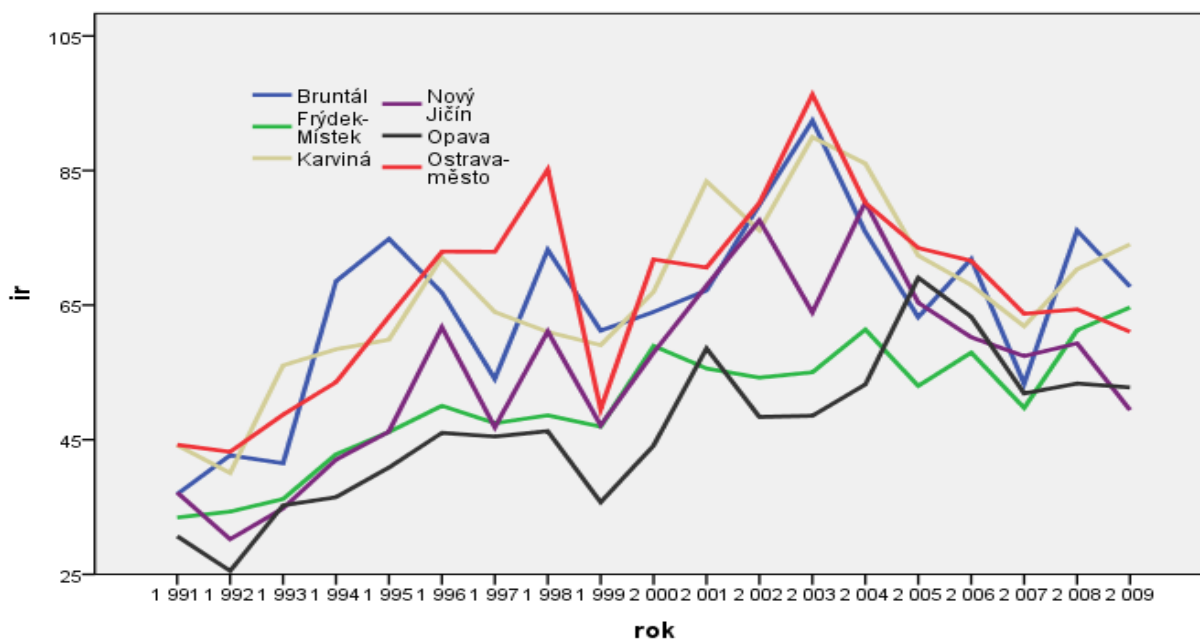
Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

V roce 1991 se úroveň hmro pohybovala v okresech Moravskoslezského kraje v rozmezí 2,1 - 3,4 promile a v roce 2009 se pohybovala hmro v intervalu 2,2 - 3,3 promile. Hmro je tedy v současné době více méně srovnatelná s počátkem devadesátých let minulého století. Hmro se mírně snížila, zmírnily se rovněž disparity okresů kraje z hlediska hmro. Vývoj je znázorněn v grafu 4.1, data jsou uvedena přílohách č. 6 - 11.

4.2 Vývoj disparit okresů Moravskoslezského kraje z hlediska indexu rozvodovosti

Vývoj indexu rozvodovosti měl od roku 1991 do roku 2004 až 2005 ve všech okresech stoupající tendenci. V okrese Ostrava-město byl nejnižší ir v roce 1991 (44,2). Z grafu je zřejmý velmi prudký nárůst ir v tomto okrese v letech 1994-1998, který byl způsoben klesajícím počtem sňatků a stoupajícím počtem rozvodů. Stoupající vývoj byl v roce 1999 krátkodobě zbrzděn změnou legislativy. V roce 2003 byl evidován v Ostravě nejvyšší ir ze všech okresů kraje (96,3). Po roce 2004 se v Ostravě úroveň ir snižovala. V Bruntále byl vývoj ir velmi proměnlivý. Od roku 1994 vykazoval stoupající trend, který trval do roku 2003. Po roce 2004 se hodnoty ir s občasnými výkyvy snižují. V okrese Frýdek-Místek je úroveň indexu rozvodovosti poměrně nízká, od roku 1991 je ir, obdobně jako v ostatních okresech kraje, mírně stoupající. Nejnižší ir v rámci sledovaných okresů byl evidován v Opavě v roce 1992 (25,5). I v tomto okrese úroveň ir stoupal, a to až do roku 2005, kdy byl poměrně vysoký (69,1). V následujících letech 2006 a 2007 ir klesal, od roku 2007 osciluje kolem hodnoty 52 ročně.

Graf 4.2: Vývoj disparit okresů MSK z hlediska ir.

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

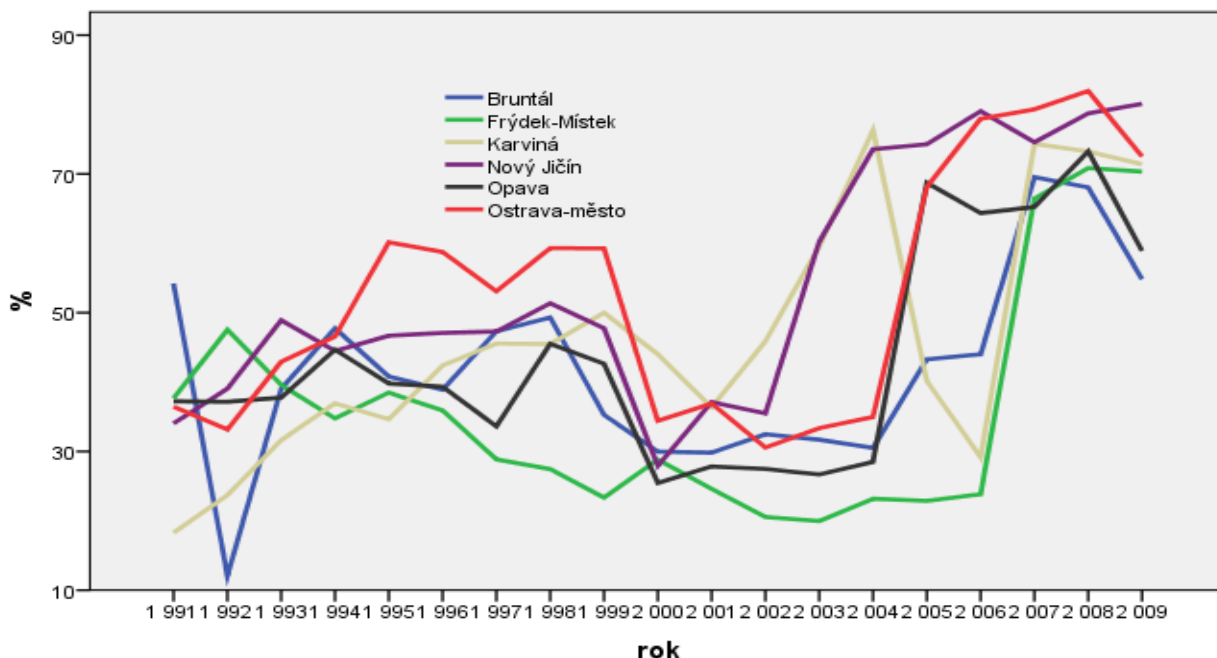
V roce 1991 se index rozvodovosti okresů pohyboval v rozmezí 30,7 - 44,2 a na konci sledovaného období v roce 2009 byl ir v intervalu 49,4 - 74,0. Za 19 let tedy došlo k významnému nárůstu ir, prohloubily se i disparity mezi okresy z hlediska ir. Nárůst ir byl způsoben zejména markantním poklesem sňatků ve všech okresech kraje. Disparity mezi okresy jsou způsobeny zejména odlišným stupněm urbanizace. V okresech s nejnižší úrovní ir – v Opavě a Frýdku – Místku žije cca. 45 % obyvatel na venkově, kde se lidé znají a rozvody zde nejsou tak časté jako v městských oblastech. Vývoj je znázorněn v grafu 4.2, data jsou uvedena přílohách č. 6 - 11.

4.3 Vývoj příčiny „rozdíl povah názorů a zájmů“ na straně muže v okresech Moravskoslezského kraje

Vývoj příčiny rozvratů manželství na straně muže „rozdíly povah, názorů a zájmů“ v jednotlivých okresech Moravskoslezského kraje velmi proměnlivý. Výkyvy podílů této příčiny na celkovém rozpadu manželství jsou vysoké. V okrese Ostrava-město se od roku 1991 měnil vývoj této příčiny v pětiletých cyklech. V letech 1991-1995 se procentuální podíl této příčiny zvýšil z 36,5 % v roce 1991 na 60,0 % v roce 1995. V letech 1995-1999 se procentuální úroveň příliš neměnila, k poklesu došlo až v roce 2000, a to na 36,5 %. K další významné změně ve vývoji tohoto ukazatele došlo v roce 2005, kdy se tato příčina v Ostravě na rozvodech podílela ze 68,3 %. Po roce 2005 se počty sledované příčiny dále zvyšovaly, nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2008 (82,0 %). Cyklický vývoj probíhal i u ostatních okresů Moravskoslezského kraje. Výjimkou je okres Frýdek-Místek, kde od roku 1992 procentuální podíl této příčiny klesá, tento pokles trval až do roku 2006. V roce 2007 došlo k prudkému nárůstu, v následujících třech letech již nedocházelo k významnějším změnám.

Podíl příčiny „rozdíl povah, názorů a zájmů“ se za 19 let změnil velmi zásadním způsobem. Zatímco v roce 1991 se tento podíl pohyboval v rozmezí 18 – 54 %. Dnes je tento podíl v intervalu 55 – 80 %, viz graf 4.3.

Graf 4.3: Vývoj příčiny „rozdíl povah názorů a zájmů“ na straně muže v okresech MSK.

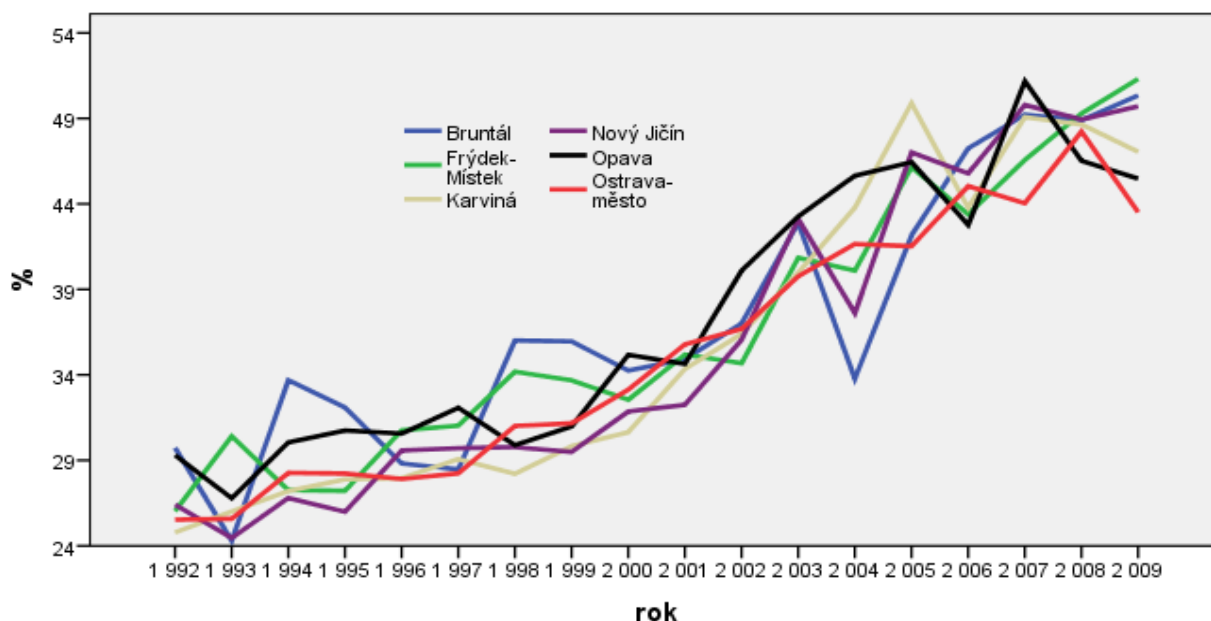

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

4.4 Vývoj disparit rozpadů dlouhodobých manželství v okresech Moravskoslezského kraje

Z níže uvedeného grafu 4.4 je zřejmé, že se rozvody dlouhodobých manželství s délkou trvání delších 15ti let na celkovém počtu rozvodů podílejí stále větší měrou a to ve všech okresech Moravskoslezského kraje. Disparity mezi jednotlivými okresy jsou nízké, v jednotlivých letech proměnlivé. Nejvýraznější výkyvy byly v Bruntále. V tomto okrese byl zaznamenán nejnižší podíl ve sledovaném období v rámci Moravskoslezského kraje, a to v roce 1993. V tomto roce z celkového počtu 251 rozvodů bylo 61 manželství s délkou trvání nad 15 let, což bylo 24,3 %. Nejvyšší podíl byl okrese Frýdek-Místek v roce 2009 – 51,3 %. V tomto roce se v okrese Frýdek-Místek rozvedlo 573 párů, z toho 294 bylo v dlouhodobém manželství.

Graf 4.4: Vývoj disparit rozpadu dlouhodobých manželství v okresech MSK.

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Ve vývoji rozpadu dlouhodobých manželství se projevuje jednoznačná tendence růstu počtu rozvodů za posledních 19 let. Na počátku 90. let minulého století se tyto rozvody podílely na rozvodovosti z 25 – 30 %, ale dnes se tento interval pohybuje v rozmezí 43,5 – 51 %. Vývoj je znázorněn v grafu 4.4, data jsou uvedena přílohách č. 6 - 11.

5 Závěr

V manželství se může vyskytnout spousta problémů. Od malého množství společně stráveného času způsobujícího postupné odcizení manželů, přes finanční problémy rodiny až po neustále častěji se opakující neshody v domácnosti. Spousta problémů zvyšuje riziko vzniku depresí, které jsou řešeny například alkoholem či nevěrou uspokojující osamělost. Takovéto řešení problémů bohužel plodí další, ještě výraznější rány do rodinného života a prohlubuje odcizení obou manželů.

Rozvodem manželství, ve kterém žijí nezletilé děti vznikne neúplná rodina. V této rodině jsou narušeny všechny základní funkce - reprodukční, materiální, výchovná a emocionální.

Dochází tak k narušení reprodukční funkce, která je nezbytná pro zabezpečení stabilní reprodukční základny a rozvoje perspektivy společnosti. Zánikem úplné rodiny vznikají často finanční potíže při zabezpečení základních potřeb nezletilých dětí, protože jsou závislé na alimentech, které jsou v mnohých případech nízké či dokonce nulové.

Je všeobecně známo, že absence jednoho z rodičů je pro sociální i emocionální vývoj dítěte velmi škodlivá a snad ani nemůže projít bez následků. Pokud je rozpad rodiny neodvratitelný, je třeba udržet vztahy mezi oběma rodiči a dítětem na nejvyšší možné úrovni, aby zůstalo zachováno co nejvíce důležitých funkcí rodiny. Je tedy potřeba posilovat odpovědnost k dětem, protože úplná rodina není dosud ničím nahraditelná.

Tato diplomní práce si kladla za cíl odhalení trendů procesu rozvodovosti v Moravskoslezském kraji po roce 1990. Cíl byl naplněn, zjištěno bylo mnoho skutečností dosavadního vývoje.

Počet rozvodů v MSK od roku 1991 stoupal, avšak po roce 2004 byl evidován klesající trend. Od roku 2004 dochází rovněž k poklesu hrubé míry rozvodovosti. K poklesu indexu rozvodovosti došlo již v roce 2003. V celém sledovaném období byla převaha počtu návrhů podaných ženami, které se podílí na celkovém počtu žádostí o rozvod přibližně ze dvou třetin.

Ženy se nejvíce podílely na návrzích na rozvod manželství v roce 2000, a to ze 69,6 %. V současné době je tento podíl 65,2 %. Oproti roku 1991, kdy byl zaznamenán nejnižší podíl žen na návrzích o rozvod, došlo v roce 2000 k nárůstu o 7,4 procentních bodů. Na základě těchto skutečností můžeme říci, že muži jsou v manželství k ženám tolerantnější, než ženy k mužům.

Sledování příčin, tak jak je uvedeno v hlášení o rozvodu není optimální a v případě příčiny „rozdíl povah, názorů a zájmů“ je i nelogické, protože se jedná spojení několika příčin, které spolu nesouvisí. Tento termín je nepřesný, protože rozpady manželství vznikají i z důvodu stejných povah a stejných zájmů.

Rozdíl povah, názorů a zájmů je nejčastěji uváděnou příčinou rozvodu. Podíl této příčiny vykazuje stoupající tendenci, nejvyšší byl v roce 2008, kdy se tato příčina na rozvodech podílela ze 75 %. Všechny ostatní příčiny jsou dle statistiky nízké a mají klesající trend, což může být způsobeno zejména tím, že lidé nechtějí u soudu probírat intimní věci ze svého života. Z analýzy vyplývá, že míra tolerance mezi manžely dlouhodobě klesá.

V posledních cca. deseti letech došlo k mírnému poklesu rozvodovosti krátkodobých a střednědobých manželství. Úroveň počtu rozvedených manželství s délkou trvání nad 15 let však dlouhodobě roste. Rozvodovost je nejvyšší u bezdětných párů, a to od roku 2005. Výjimkou však nejsou ani rozvody se třemi a více dětmi avšak tyto počty rozvodů dlouhodobě klesají.

Významné změny byly zjištěny v počtech rozvodů podle věkových kategorií. Nejvyšší počty rozvodů u mužů i žen jsou ve věkové kategorii 30-39 let. Od roku 1992 se počty těchto rozvodů bez významnějších výkyvů zvyšují. Rostoucí vývoj má i rozvodovost lidí nad 50 let. Naopak k výrazným poklesům rozvodovosti dochází v mladších věkových kategoriích.

Průměrný věk při prvním rozvodu tedy od roku 1992 dlouhodobě stoupá mužů i žen, a to přímo úměrně s průměrným věkem při prvním sňatku, který byl v celém sledovaném období přibližně o 10 let nižší než průměrný věk při prvních rozvodech.

Stoupající trend v celém sledovaném období vykazují rozvody dlouhodobých manželství s délkou trvání 15-ti let a více. Kategorie rozvodů po 10-14 letech vykazuje postupný stoupající vývoj do roku 2002. Od roku 2003 byl zaznamenán prudký propad. Počty rozvodů po 5-9 letech manželství stoupaly v letech 1992-1998. V následujících letech byl evidován klesající trend. Poslední zkoumanou skupinu byly rozvody s délkou trvání manželství do čtyř let. Hodnoty této kategorie vykazují od roku 1992 klesající trend.

Vývoj rozvodů, v nichž žily nezletilé děti, má od roku 1991 klesající trend. V roce 1991 se rozvody s nezletilými dětmi na celkovém počtu rozvodů podílely ze 72,3 %. V následujících letech tento podíl klesal. V roce 2009 v 58,5 % manželství, končících rozvodem, žily nezletilé děti, což je ve srovnání s rokem 1991 snížení o 13,8 procentních bodů.

V Moravskoslezském kraji je na úrovni LAU 1 několik disparit. Hrubá míra rozvodovosti se v jednotlivých okresech Moravskoslezského kraje vyvíjela velmi proměnlivě. Nejvyšší míry byly ve sledovaném období v Ostravě a Bruntále, nejnižší míry se vyskytují v Opavě a ve Frýdku-Místku. Obdobné disparity se vyskytují z hlediska indexu rozvodovosti.

Z hlediska vývoje podílů příčin „rozdíly povah názorů a zájmů“ se v kraji vyskytují disparity. V Ostravě byl se vývoj měnil v pětiletých cyklech. Cyklický vývoj probíhal i u ostatních okresů Moravskoslezského kraje. Odlišný vývoj byl v okrese Frýdek-Místek, kde od roku 1992 procentuální podíl této příčiny klesá, tento pokles trval až do roku 2006. V roce 2007 došlo k prudkému nárůstu, v následujících třech letech již nedocházelo k významnějším změnám.

Disparity z hlediska podílů rozvodovosti dlouhodobých manželství se v kraji disparity prakticky nevyskytují. Vývoj okresů je velmi podobný a vykazuje rostoucí trend. Nejvyšší podíl byl v roce 2009 v okrese Frýdek-Místek (51,3 %), což je ve srovnání s rokem 1992 dvojnásobek.

Trendy rozvodovosti v Moravskoslezském kraji po roce 1990 jsou tedy následující:

- Od roku 1991 podávají návrh na rozvod ze dvou třetin ženy,
- počet rozvodů v kraji byl v roce 2009 nižší než v roce 1991,
- vývoj hrubé míry rozvodovosti a indexu rozvodovosti v průběhu sledovaného období příliš nevybočoval z trendu, který byl v České republice,
- od 90. let 20. století se podstatně změnila struktura rozvodů podle délky trvání, a to ve prospěch zastoupení rozvodů dlouhodobých manželství,
- rostou absolutní i relativní počty rozvodů mužů i žen ve věku nad 30 let,
- jako příčina rozvodu se stále častěji uvádí „rozdíl povah, názorů a zájmů“,
- dlouhodobě se zvyšuje průměrný věk při prvním rozvodu u mužů i žen, a to přímo úměrně s růstem věku při prvním sňatku,
- podíl rozvodů manželství, v nichž žily nezletilé děti klesá,
- disparity mezi okresy kraje existují z hlediska indexu rozvodovosti a hrubé míry rozvodovosti,
- z hlediska vývoje příčin rozvodů byly disparity v jednotlivých letech proměnlivé, zřejmý je nárůst podílu příčiny „rozdíly povah, názorů a zájmů“,
- z hlediska rozvodů dlouhodobých manželství se disparity mezi okresy MSK nevyskytují (jsou statisticky nevýznamné).

Seznam použité literatury

- 1) Hindls, R., Kaňoková, J., Novák, I., 1.vyd. Praha: *Statistické metody (Statistika B)*, 1995, 146 s. ISBN 80-7079-354-6
- 2) KLUFOVÁ, R.; POLÁKOVÁ, Z.. 1.vyd. Praha: *Demografické metody a analýzy*, 2010, 308 s. ISBN 978-80-7357-546-5
- 3) MAŘÍKOVÁ, H.; PETRUSEK, M.; VODÁKOVÁ, A., 2.vyd. Praha: *Demografie (nejen) pro demografy*, 1998, 128 s. ISBN 80-85850-30-3
- 4) Pávek, F., 1.vyd. Praha: *Rozvody očima soudce*, 1973, 248 s.
- 5) ROUBÍČEK, V., 1.vyd. Praha: *Úvod do demografie*, 1997, 352 s. ISBN 80-85963-43-4
- 6) Šotkovský, I., 1.vyd. Ostrava: *Úvod do studia demografie*, 1996, 159 s. ISBN 80-7078 - 327-3

Seznam internetových zdrojů

- 7) Centrum pro regionální rozvoj. Klasifikace NUTS. [online]. [cit. 2011-04-15]. Dostupný z WWW: <http://www.crr.cz/cs/regiony/regionalni-cleneni/nuts-a-kraje-cr/>
- 8) Český statistický úřad. Moravskoslezský kraj. [online]. [cit. 2011-04-10]. Dostupný z WWW: <http://www.ostrava.czso.cz/>
- 9) Český statistický úřad. Demografická ročenka krajů. [online]. [cit. 2011-03-10]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/p/4027-10>

- 10) Český statistický úřad. Demografická ročenka okresů. [online]. [cit. 2011-04-10].
Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/p/4034-10>
- 11) Český statistický úřad. Základní charakteristika demografické, sociální a ekonomické oblasti Moravskoslezského kraje za rok 2009. [online]. [cit. 2011-04-10].
Dostupný z WWW:
[http://www.ostrava.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/zakladni_charakteristika_demograficke_socialni_a_ekonomicke_oblasti_moravskoslezskeho_kraje_za_rok_2009/\\$File/MSK_tendence_2009.pdf](http://www.ostrava.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/zakladni_charakteristika_demograficke_socialni_a_ekonomicke_oblasti_moravskoslezskeho_kraje_za_rok_2009/$File/MSK_tendence_2009.pdf)
- 12) Český statistický úřad. Metodické poznámky. [online]. [cit. 2011-04-10]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/p/4034-10>
- 13) Dvě třetiny žádostí o rozvod podávají ženy [online]. [cit. 2011-04-24]. Dostupný z WWW: <http://www.novinky.cz/domaci/231612-dve-tretiny-zadosti-o-rozvod-podavaji-zeny.html>
- 14) Offset Statistic. [online]. [cit. 2011-04-15]. Dostupný z WWW:
<http://excelplus.net/offset-statistic.php>
- 15) Moravskoslezský kraj. [online]. [cit. 2011-04-10]. Dostupný z WWW:
<http://www.kr-moravskoslezsky.cz/>
- 16) Rozvodovost. [online]. [cit. 2011-04-10]. Dostupný z WWW:
<http://www.demografie.info>
- 17) SPSS Statistics. [online]. [cit. 2011-04-10]. Dostupný z WWW:
www.spss.cz
- 18) Zákon č. 94/1963 Sb., zákon o rodině. [online]. [cit. 2011-04-10]. Dostupný z WWW:
<http://www.zakonycr.cz/seznamy/094-1963-sb-zakon-o-rodine.html>

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
hmro	hrubá míra rozvodovosti
hms	hrubá míra sňatečnosti
CHKO	chráněná krajinná oblast
IBM	International Business Machines Corporation
ir	index rozvodovosti
LAU	Local administrative unit
MSK	Moravskoslezský kraj
NUTS	La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences

Seznam obrázků

Graf 2.1: Mapa Moravskoslezského kraje.....	25
Graf 3.1: Vývoj počtu návrhů na rozvod podle pohlaví v MSK.	31
Graf 3.2: Vývoj počtu rozvodů a sňatků v MSK.....	32
Graf 3.3: Vývoj hrubé míry rozvodovosti na 1000 obyvatel v MSK a ČR.	34
Graf 3.4: Vývoj indexu indexu rozvodovosti v MSK a ČR.	35
Graf 3.5: Vývoj rozvodovosti v MSK podle věku - muži36	
Graf 3.6: Vývoj rozvodovosti v MSK podle věku - ženy.38	
Graf 3.7: Vývoj průměrného věku při prvním sňatku a prvním rozvodu v MSK podle pohlaví ..40	
Graf 3.7: Podíly příčin rozvratu manželství v MSK na straně muže.41	
Graf 3.8: Podíly příčin rozvratu manželství v MSK na straně ženy.42	
Graf 3.9: Vývoj rozvodovosti podle délky trvání manželství v MSK.43	
Graf 3.10: Vývoj rozvedených manželství v MSK s počtem dětí do dvou.....45	
Graf 3.11: Vývoj rozvedených manželství v MSK s počtem se třemi a více dětmi.45	
Graf 4.1: Vývoj disparit okresů MSK z hlediska hmro.....48	
Graf 4.2: Vývoj disparit okresů MSK z hlediska ir.....49	
Graf 4.3: Vývoj příčiny „rozdíl povah názorů a zájmů“ na straně muže v okresech MSK.....51	
Graf 4.4: Vývoj disparit rozpadu dlouhodobých manželství v okresech MSK.52	

Seznam tabulek

Tab 3.1: Vývoj podílu návrhů na rozvod podle pohlaví v MSK.....	31
Tab 3.2: Vývoj podílu rozvodů, v nichž žily nezletilé děti.	46

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;

- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);

- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;

- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 29. 4. 2011

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Marodova 1, Ostrava

Příloha č. 1: Hlášení o uzavření manželství

Český statistický úřad

Na padesátém 81

100 82 Praha 10

tel. 27405 1111

HLÁŠENÍ O UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ

Měsíc _____ 200 _____

Obyv 1 - 12

Registrováno
ČSÚ ČV 1/09
ze dne 3.4.2008
IKF 491009

Statistické zjišťování je součástí Programu statistických zjišťování na rok 2009. Podle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, je zpravodajská jednotka povinna poskytnout všechny požadované údaje. Ochrana důvěrnosti údajů je zaručena zákonem. Děkujeme za spolupráci.

Okres _____

Obecní úřad _____

Řadové číslo matriční _____

Datum uzavření manželství

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

 02
den měsíc rok

(vyplňuje ČSÚ)
Pořadové číslo

--	--	--	--	--	--

 01

ŽENICH

NEVĚSTA

Jméno _____

Příjmení _____

Rodné číslo *)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

 03

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

 04

Stav 1-svobodný(á) 3-rozvedený(á) 4-ovdovělý(á)

--

 05

--

 06

Nejvyšší vzdělání **)

--

 07

--

 08

1-základní 2-střední bez maturity (vč. vyučení) 3-střední s maturitou 4-vysokoškolské

Státní občanství (uvedte slovy) _____

(kóduje ČSÚ)

--	--	--	--

 09

--	--	--	--

 10

Trvalé bydliště okres _____

obec _____

ulice, čp. _____

okres (kóduje ČSÚ)

C	Z				
---	---	--	--	--	--

 11

obec (kóduje ČSÚ)

--	--	--	--	--	--

 13

C	Z				
---	---	--	--	--	--

 12

--	--	--	--	--	--

 14

Pořadí manželství

--

 15

--

 16

U rozvedených a ovdovělých
uvedte datum rozvodu nebo
ovdovění

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

 17
den měsíc rok

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

 18
den měsíc rok

V _____ dne _____ 200 _____

podpis matrikáře(ky)

Vyplňte čísla všechny rubriky s výjimkou těch, které vyplňuje ČSÚ. Řádky vyplňte čitelně slovy. Další pokyny pro vyplnění jsou uvedeny na zadní straně hlášení.

*) Není-li možné zjistit, zejména u cizinců, je nutné vykonstruovat prvních šest míst z data narození.

U devítimístných rodných čísel doplňte na desáté místo '0'.

**) Poskytnutí údaje je dobrovolné.

Příloha č. 2: Hlášení o rozvodu

ČSÚ
ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD
Na padesátém 81
100 82 Praha 10
tel. 27405 1111

HLÁŠENÍ O ROZVODU

Obyv 4 -12

Registrováno
ČSÚ ČV 4/09
ze dne 3.4.2008
IKF 494009

Měsíc _____ 200 _____

Statistické zjišťování je součástí Programu statistických zjišťování na rok 2009. Podle zákona č. 89/1995 Sb.,
o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, je zpravodajská jednotka povinna poskytnout všechny požadované údaje.
Ochrana důvěrnosti údajů je zaručena zákonem. Děkujeme za spolupráci.

Spisová značka _____		(vyplňuje ČSÚ)		
Pořadové číslo hlášení _____	Pořadové číslo	<input type="text"/>	01	
Číslo soudu _____		<input type="text"/>	02	
Datum odeslání _____	den, měsíc, rok	<input type="text"/>	03	
Druh návrhu-neplatnost manželství	1-návrh podal muž	2-návrh podala žena	04	
Počet jednání _____		<input type="text"/>	05	
Výsledek řízení	manželství rozvedeno:	1-proti návrhu muže 2-proti návrhu ženy 3-souhlas obou 4-manžel(ka) v cizině	06	
Odvolání podal	1-navrhovatel	2-odpůrce	3-oba	07
Datum uzavření manželství _____	den, měsíc, rok	<input type="text"/>	08	
Počet nezletilých dětí z manželství (žijících)		<input type="text"/>	09	
Poslední společné trvalé bydliště manželů				
okres _____		(kóduje ČSÚ)		
obec _____		C Z	10	
ulice, čp. _____		<input type="text"/>	11	

Následující údaje vyplňte pouze v případech, kdy řízení skončilo rozvodem manželství!

Datum narození	muže	den, měsíc, rok	<input type="text"/>	12
	ženy		<input type="text"/>	13
Státní občanství	muže	(kóduje ČSÚ)	<input type="text"/>	14
	ženy		<input type="text"/>	15
Nejvyšší vzdělání ¹⁾	muže	1-základní 2-střední bez maturity (včetně vyučení) 3-střední s maturitou 4-VŠ	<input type="text"/>	16
	ženy		<input type="text"/>	17
Pořadí rozvodu	muže		<input type="text"/>	18
	ženy		<input type="text"/>	19
Příčina rozvratu manželství na straně (nepřípustný souběh příčin u muže i ženy je kód 0)	muže		<input type="text"/>	20
	ženy		<input type="text"/>	21
1-neuvážený sňatek	5-zlé nakládání, odsouzení pro trestný čin	9-ostatní příčiny		
2-alkoholismus	6-rozdíl povah, názorů a zájmů	0-soud nezjistil zavinění		
3-nevěra	7-zdravotní důvody			
4-nezájem o rodinu (včetně opuštění soužití)	8-sexuální neshody			

V _____ dne _____ 200 _____

Další pokyny pro vyplnění jsou uvedeny na zadní straně hlášení.

podpis

¹⁾ Poskytnutí údaje je dobrovolné.

Příloha č. 3: Rozvodovost a sňatečnost v MSK a ČR v letech 1991-2009.

rok	sňatky - MSK	rozvody - MSK	návrhy mužů - MSK	návrhy žen - MSK	hmro - MSK	hmro - ČR	ir - MSK	ir - ČR
1991	9 254	3 642	1 809	2 979	2,85	2,85	39,36	40,80
1992	9 600	3 556	1 711	2 924	2,77	2,77	37,04	38,58
1993	8 104	3 589	1 632	2 964	2,79	2,93	44,29	45,78
1994	7 448	3 747	1 683	3 047	2,91	2,99	50,31	52,94
1995	7 060	3 918	1 618	3 285	3,05	3,01	55,50	56,65
1996	6 804	4 302	1 801	3 539	3,35	3,21	63,23	61,44
1997	7 176	4 199	1 670	3 481	3,28	3,15	58,51	56,16
1998	6 647	4 274	1 626	3 661	3,34	3,14	64,30	58,81
1999	6 305	3 143	1 307	2 795	2,46	2,30	49,85	44,20
2000	6 359	3 987	1 474	3 381	3,13	2,89	62,70	53,69
2001	6 055	4 157	1 576	3 436	3,29	3,09	68,65	60,31
2002	5 923	4 152	1 550	3 442	3,30	3,11	70,10	60,23
2003	5 642	4 330	1 637	3 505	3,45	3,22	76,75	67,07
2004	5 888	4 393	1 638	3 565	3,50	3,24	74,61	64,26
2005	5 900	3 987	1 521	3 190	3,19	3,06	67,58	60,37
2006	6 068	4 014	1 484	3 214	3,21	3,06	66,15	59,43
2007	6 694	3 874	1 294	2 580	3,10	3,02	57,87	54,46
2008	6 198	3 964	1 413	2 551	3,17	3,00	63,96	59,67
2009	5 594	3 488	1 214	2 274	2,79	2,78	62,35	60,87

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Příloha č. 4: Počty rozvodů podle věku a pohlaví v MSK v letech 1992 - 2009.

rok	muži (věková kategorie)					ženy (věková kategorie)				
	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	celkem	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	celkem
1992	1 184	1 293	816	194	3 487	1 560	1 184	620	131	3 495
1993	1 176	1 293	827	240	3 536	1 549	1 171	659	144	3 523
1994	1 166	1 321	962	242	3 691	1 551	1 214	792	154	3 711
1995	1 092	1 499	999	269	3 859	1 517	1 391	802	162	3 872
1996	1 137	1 648	1 107	324	4 216	1 629	1 501	898	230	4 258
1997	1 128	1 614	1 052	334	4 128	1 540	1 485	914	210	4 149
1998	970	1 711	1 130	400	4 211	1 459	1 588	927	243	4 217
1999	725	1 166	835	358	3 084	1 083	1 020	754	250	3 107
2000	862	1 623	1 038	390	3 913	1 342	1 486	861	260	3 949
2001	795	1 728	1 137	419	4 079	1 270	1 605	955	282	4 112
2002	699	1 781	1 162	421	4 063	1 158	1 728	933	287	4 106
2003	651	1 762	1 292	522	4 227	1 070	1 785	1 053	370	4 278
2004	553	1 834	1 326	563	4 276	999	1 840	1 107	389	4 335
2005	446	1 570	1 314	541	3 871	769	1 702	1 075	378	3 924
2006	419	1 649	1 270	561	3 899	755	1 737	1 083	382	3 957
2007	354	1 470	1 340	580	3 744	652	1 626	1 115	405	3 798
2008	346	1 532	1 335	610	3 823	628	1 667	1 158	422	3 875
2009	309	1 360	1 160	561	3 390	539	1 506	1 045	335	3 425

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Příloha č. 5: Podíly rozvodů podle věku a pohlaví v MSK v letech 1992 - 2009.

rok	muži (věková kategorie)					ženy (věková kategorie)				
	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	celkem (%)	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	celkem (%)
1992	33,3	36,4	22,9	5,5	98,1	43,9	33,3	17,4	3,7	98,3
1993	32,8	36,0	23,0	6,7	98,5	43,2	32,6	18,4	4,0	98,2
1994	31,1	35,3	25,7	6,5	98,5	41,4	32,4	21,1	4,1	99,0
1995	27,9	38,3	25,5	6,9	98,5	38,7	35,5	20,5	4,1	98,8
1996	26,4	38,3	25,7	7,5	98,0	37,9	34,9	20,9	5,3	99,0
1997	26,9	38,4	25,1	8,0	98,3	36,7	35,4	21,8	5,0	98,8
1998	22,7	40,0	26,4	9,4	98,5	34,1	37,2	21,7	5,7	98,7
1999	23,1	37,1	26,6	11,4	98,1	34,5	32,5	24,0	8,0	98,9
2000	21,6	40,7	26,0	9,8	98,1	33,7	37,3	21,6	6,5	99,0
2001	19,1	41,6	27,4	10,1	98,1	30,6	38,6	23,0	6,8	98,9
2002	16,8	42,9	28,0	10,1	97,9	27,9	41,6	22,5	6,9	98,9
2003	15,0	40,7	29,8	12,1	97,6	24,7	41,2	24,3	8,5	98,8
2004	12,6	41,7	30,2	12,8	97,3	22,7	41,9	25,2	8,9	98,7
2005	11,2	39,4	33,0	13,6	97,1	19,3	42,7	27,0	9,5	98,4
2006	10,4	41,1	31,6	14,0	97,1	18,8	43,3	27,0	9,5	98,6
2007	9,1	37,9	34,6	15,0	96,6	16,8	42,0	28,8	10,5	98,0
2008	8,7	38,6	33,7	15,4	96,4	15,8	42,1	29,2	10,6	97,8
2009	8,9	39,0	33,3	16,1	97,2	15,5	43,2	30,0	9,6	98,2

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Příloha č. 6: Vývoj vybraných znaků rozvodovosti v okrese Bruntál v letech 1991 - 2009.

okres	rok	sňatky	rozvody	hmro (%)	ir (%)	rozvody podle délky manželství (%)				příčina rozvodu (%)
						0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 +	
Bruntál	1991	769	284	2,8	36,9					54,2
Bruntál	1992	717	306	3,1	42,7	32,0	22,9	15,4	29,7	12,1
Bruntál	1993	605	251	2,5	41,5	31,9	29,1	14,7	24,3	39,0
Bruntál	1994	550	377	3,7	68,5	26,8	23,6	15,9	33,7	47,7
Bruntál	1995	537	402	4,0	74,9	24,6	27,6	15,7	32,1	40,8
Bruntál	1996	519	347	3,4	66,9	21,3	31,1	18,7	28,8	38,9
Bruntál	1997	520	281	2,8	54,0	17,1	33,1	21,4	28,5	47,3
Bruntál	1998	493	361	3,6	73,2	17,7	28,0	18,3	36,0	49,3
Bruntál	1999	477	292	2,9	61,2	17,8	27,1	19,2	36,0	35,3
Bruntál	2000	511	327	3,2	64,0	19,0	25,1	21,7	34,3	30,0
Bruntál	2001	439	295	2,9	67,2	16,3	23,4	25,4	34,9	29,8
Bruntál	2002	443	354	3,5	79,9	18,6	21,8	22,6	37,0	32,5
Bruntál	2003	396	366	3,7	92,4	16,4	18,6	22,1	42,9	31,7
Bruntál	2004	406	308	3,1	75,9	18,5	23,1	24,7	33,8	30,5
Bruntál	2005	424	268	2,7	63,2	17,9	19,4	20,5	42,2	43,3
Bruntál	2006	430	309	3,1	71,9	13,9	21,7	17,2	47,2	44,0
Bruntál	2007	480	256	2,6	53,3	15,6	18,0	17,2	49,2	69,5
Bruntál	2008	473	360	3,7	76,1	14,7	19,2	17,2	48,9	68,1
Bruntál	2009	428	290	3,0	67,8	13,1	15,5	21,0	50,3	54,8

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Příloha č. 7: Vývoj vybraných znaků rozvodovosti v okrese Frýdek-Místek v letech 1991 - 2009.

okres	rok	sňatky	rozvody	hmro (‰)	ír (%)	rozvody podle délky manželství (%)				příčina rozvodu (%)
						0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 +	
Frýdek-Místek	1991	1 468	491	2,3	33,4					37,7
Frýdek-Místek	1992	1 489	511	2,4	34,3	30,5	23,7	19,8	26,0	47,6
Frýdek-Místek	1993	1 354	490	2,3	36,2	30,0	23,9	15,7	30,4	39,6
Frýdek-Místek	1994	1 242	532	2,5	42,8	23,5	31,6	17,7	27,3	34,8
Frýdek-Místek	1995	1 194	551	2,6	46,1	24,7	29,6	18,5	27,2	38,5
Frýdek-Místek	1996	1 163	582	2,8	50,0	22,2	28,9	18,2	30,8	35,9
Frýdek-Místek	1997	1 161	551	2,6	47,5	20,1	31,6	17,2	31,0	28,9
Frýdek-Místek	1998	1 131	550	2,6	48,6	18,9	29,3	17,6	34,2	27,5
Frýdek-Místek	1999	1 031	484	2,3	46,9	18,4	28,3	19,6	33,7	23,3
Frýdek-Místek	2000	1 006	593	2,8	58,9	19,6	24,5	23,4	32,5	28,8
Frýdek-Místek	2001	1 002	557	2,7	55,6	18,1	25,5	21,2	35,2	24,6
Frýdek-Místek	2002	1 005	545	2,6	54,2	17,6	22,8	25,0	34,7	20,6
Frýdek-Místek	2003	983	541	2,6	55,0	15,2	21,8	22,2	40,9	20,0
Frýdek-Místek	2004	963	591	2,8	61,4	15,4	22,2	22,3	40,1	23,2
Frýdek-Místek	2005	981	520	2,5	53,0	12,5	20,2	21,2	46,2	22,9
Frýdek-Místek	2006	1 006	583	2,8	58,0	12,2	25,6	18,9	43,4	23,8
Frýdek-Místek	2007	1 114	554	2,6	49,7	14,4	18,8	20,2	46,6	66,4
Frýdek-Místek	2008	1 030	631	3,0	61,3	13,9	18,4	18,4	49,3	70,8
Frýdek-Místek	2009	886	573	2,7	64,7	14,7	18,2	15,9	51,3	70,3

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Příloha č. 8: Vývoj vybraných znaků rozvodovosti v okrese Karviná v letech 1991 - 2009.

okres	rok	sňatky	rozvody	hmro (‰)	ír (%)	rozvody podle délky manželství (%)				příčina rozvodu (%)
						0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 +	
Karviná	1991	2 177	962	3,4	44,2					18,3
Karviná	1992	2 307	924	3,2	40,1	28,0	29,7	17,5	24,8	23,7
Karviná	1993	1 811	1 015	3,5	56,0	25,0	31,7	17,2	26,0	31,6
Karviná	1994	1 723	1 007	3,5	58,4	26,8	30,4	15,6	27,2	36,9
Karviná	1995	1 635	979	3,4	59,9	23,7	29,4	19,0	27,9	34,6
Karviná	1996	1 479	1 066	3,7	72,1	20,9	31,3	19,8	28,0	42,4
Karviná	1997	1 699	1 087	3,8	64,0	17,4	32,8	20,8	29,1	45,5
Karviná	1998	1 557	950	3,3	61,0	18,0	31,9	21,9	28,2	45,5
Karviná	1999	1 419	838	2,9	59,1	19,1	31,0	20,0	29,8	50,0
Karviná	2000	1 408	943	3,3	67,0	19,9	27,4	22,1	30,6	44,0
Karviná	2001	1 306	1 089	3,9	83,4	17,5	25,3	22,9	34,3	36,4
Karviná	2002	1 289	981	3,5	76,1	15,6	24,0	24,1	36,4	45,9
Karviná	2003	1 176	1 058	3,8	90,0	16,2	19,6	24,3	40,0	59,5
Karviná	2004	1 354	1 165	4,2	86,0	14,8	20,6	20,9	43,8	76,3
Karviná	2005	1 266	916	3,3	72,4	12,8	20,9	16,5	49,9	40,2
Karviná	2006	1 371	932	3,4	68,0	15,0	20,2	21,0	43,8	29,2
Karviná	2007	1 492	923	3,4	61,9	14,6	18,7	17,6	49,1	74,3
Karviná	2008	1 365	960	3,5	70,3	15,4	18,0	17,9	48,6	73,2
Karviná	2009	1 209	895	3,3	74,0	18,9	18,4	15,6	47,0	71,4

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Příloha č. 9: Vývoj vybraných znaků rozvodovosti v okrese Nový Jičín v letech 1991 - 2009.

okres	rok	sňatky	rozvody	hmro (‰)	ír (%)	rozvody podle délky manželství (%)				příčina rozvodu (%) rozdíly povah a zájmů
						0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 +	
Nový Jičín	1991	1 036	385	2,5	37,2					34,0
Nový Jičín	1992	1 178	356	2,3	30,2	30,3	27,0	16,3	26,4	39,0
Nový Jičín	1993	928	323	2,1	34,8	33,1	26,9	15,5	24,5	48,9
Nový Jičín	1994	861	362	2,4	42,0	28,2	27,9	17,1	26,8	44,5
Nový Jičín	1995	816	377	2,4	46,2	24,1	33,7	16,2	26,0	46,7
Nový Jičín	1996	805	497	3,2	61,7	22,5	27,6	20,3	29,6	47,1
Nový Jičín	1997	826	387	2,5	46,9	20,7	27,6	22,0	29,7	47,3
Nový Jičín	1998	720	440	2,9	61,1	20,2	28,0	22,0	29,8	51,4
Nový Jičín	1999	755	356	2,3	47,2	20,2	26,7	23,6	29,5	47,8
Nový Jičín	2000	742	430	2,8	58,0	15,6	27,0	25,6	31,9	27,9
Nový Jičín	2001	726	493	3,2	67,9	16,8	26,0	24,9	32,3	37,1
Nový Jičín	2002	679	527	3,5	77,6	14,8	23,3	25,8	36,1	35,5
Nový Jičín	2003	704	450	3,0	63,9	14,9	19,8	22,2	43,1	60,2
Nový Jičín	2004	669	537	3,5	80,3	14,9	25,9	21,6	37,6	73,6
Nový Jičín	2005	690	451	3,0	65,4	14,0	19,1	20,0	47,0	74,3
Nový Jičín	2006	689	415	2,7	60,2	15,9	18,6	19,8	45,8	79,0
Nový Jičín	2007	808	464	3,1	57,4	16,8	17,5	15,9	49,8	74,6
Nový Jičín	2008	713	423	2,8	59,3	16,3	21,3	13,5	48,9	78,7
Nový Jičín	2009	692	342	2,2	49,4	18,4	18,7	13,2	49,7	80,1

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Příloha č. 10: Vývoj vybraných znaků rozvodovosti v okrese Opava v letech 1991 - 2009.

okres	rok	sňatky	rozvody	hmro (‰)	ír (%)	rozvody podle délky manželství (%)				příčina rozvodu (%) rozdíly povah a zájmů
						0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 +	
Opava	1991	1 200	368	2,1	30,7					37,2
Opava	1992	1 298	331	1,9	25,5	26,0	25,1	19,6	29,3	37,2
Opava	1993	1 112	392	2,2	35,3	29,6	28,1	15,6	26,8	37,8
Opava	1994	1 031	376	2,1	36,5	24,5	27,9	17,6	30,1	44,7
Opava	1995	947	387	2,2	40,9	22,0	30,0	17,3	30,7	39,8
Opava	1996	967	445	2,5	46,0	19,1	29,2	21,1	30,6	39,3
Opava	1997	994	452	2,5	45,5	22,1	29,4	16,4	32,1	33,6
Opava	1998	940	435	2,4	46,3	20,2	26,9	23,0	29,9	45,5
Opava	1999	913	326	1,8	35,7	19,3	27,6	22,1	31,0	42,6
Opava	2000	863	381	2,1	44,1	17,8	28,3	18,6	35,2	25,5
Opava	2001	828	485	2,7	58,6	18,4	24,3	22,7	34,6	27,8
Opava	2002	835	404	2,3	48,4	17,8	23,0	19,1	40,1	27,5
Opava	2003	795	386	2,2	48,6	15,8	23,6	17,4	43,3	26,7
Opava	2004	778	414	2,3	53,2	13,5	21,0	19,8	45,7	28,5
Opava	2005	773	534	3,0	69,1	11,6	23,2	18,7	46,4	68,7
Opava	2006	798	505	2,9	63,3	17,2	20,6	19,4	42,8	64,4
Opava	2007	904	469	2,7	51,9	11,7	20,0	17,1	51,2	65,2
Opava	2008	862	460	2,6	53,4	17,6	18,5	17,4	46,5	73,3
Opava	2009	775	409	2,3	52,8	15,4	21,3	17,8	45,5	58,9

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu

Příloha č. 11: Vývoj vybraných znaků rozvodovosti v okrese Ostrava-město v letech 1991 - 2009.

okres	rok	sňatky	rozvody	hmro (‰)	ir (%)	rozvody podle délky manželství (%)				příčina rozvodu (%)	
						0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 +	rozdíly	povah a zájmů
Ostrava-město	1991	2 604	1 152	3,3	44,2						36,5
Ostrava-město	1992	2 611	1 128	3,2	43,2	30,2	28,1	16,1	25,5		33,2
Ostrava-město	1993	2 294	1 118	3,2	48,7	28,7	29,4	16,3	25,6		42,9
Ostrava-město	1994	2 041	1 093	3,1	53,6	27,5	27,7	16,5	28,3		46,6
Ostrava-město	1995	1 931	1 222	3,5	63,3	23,1	30,0	18,7	28,2		60,1
Ostrava-město	1996	1 871	1 365	3,9	73,0	19,0	32,2	20,9	27,9		58,8
Ostrava-město	1997	1 976	1 441	4,1	72,9	19,5	31,4	20,8	28,2		53,1
Ostrava-město	1998	1 806	1 538	4,4	85,2	15,7	33,0	20,2	31,0		59,3
Ostrava-město	1999	1 710	847	2,4	49,5	22,4	27,9	18,5	31,2		59,3
Ostrava-město	2000	1 829	1 313	3,8	71,8	16,5	28,1	22,2	33,1		34,4
Ostrava-město	2001	1 754	1 238	3,6	70,6	16,7	22,8	24,7	35,8		36,9
Ostrava-město	2002	1 672	1 341	3,9	80,2	15,7	23,0	24,5	36,7		30,6
Ostrava-město	2003	1 588	1 529	4,5	96,3	15,4	22,2	22,6	39,8		33,4
Ostrava-město	2004	1 718	1 378	4,1	80,2	14,9	22,0	21,5	41,7		35,0
Ostrava-město	2005	1 766	1 298	3,8	73,5	15,0	22,6	20,9	41,5		68,1
Ostrava-město	2006	1 774	1 270	3,8	71,6	14,4	21,6	19,0	45,0		78,0
Ostrava-město	2007	1 896	1 208	3,6	63,7	17,5	21,7	16,8	44,0		79,3
Ostrava-město	2008	1 755	1 130	3,4	64,4	17,6	19,6	14,6	48,2		81,9
Ostrava-město	2009	1 604	979	2,9	61,0	20,1	20,3	16,0	43,5		72,5

Zdroj: data ČSÚ, Hlášení o rozvodu